

KARDAS

Mėnesinis Mokslo, Literatūros ir Kritikos žurnalas

No. 7

SPALIO/OCTOBER, 1920

Metai VII

“Kardo”

Apžvalga

Lietuvos valdžios supuvimas.

Lietuvą pamaži pradeda tvarkyties. žmonės aprimsta, šalis ekonomiškai nuolatos stiprėja, tvarka joje gerėja ir abelnai šalis pamaži grįžta prie ramaus laiko gyvenimo.

Bet kuo labiau tvarkosi šalis vidujė, tuo labiau genda Lietuvos valdžia. Kada valdžia dar buvo silpna, ji dar vis bojos žmonijai. Nors ir tada siautė reakcija, buvė sušaudymų, augščiausias vietas pasigriebė žinomi kyšių grobikai ir visoje šalyje viešpatavo didžiausias kyšių ėmimas, taip kad Lietuvos žmonės pradėjo manyti, kad Lietuvos valdininkais patapo viso svieto žulikai, bet vis dar nebuvo tokių dalykų, kokių dedasi dabar, kada valdžia jau sustiprėjo ir kada Lietuvos valdininkai, pradėdant nuo žemiausio milicininko ir baigiant augščiausiais valdininkais, gali drąsiau parodyti savo tikrąjį veidą. Ir kada tie valdininkai pradėjo nusiimnėti kaukes, pasirodė, kad po tų “idealistų” ir didelių “patriotų” kaukėmis tunojo žmogžudžiai, girtuokliai, ištverkėliai ir mušeikos.

Kauno komendantu yra “lealistas” ir poetas J. Mikuckis. Kada jis dar nebuvo komendantu, jis buvo poetu, bet

kada jis užėmė komendanto vietą, tai pasirodė, kad jis yra paprastas kyšių ėmikas, ištverkėlis ir kraujagodis. Jis valdė miestą “šarvota kumščia”. Jis kartu su Kauno apskričio viršininku pasistatė save augščiau šalies konstitucijos ir leido priešingus tai konstitucijai savo “privalomus įsakymus”, kuriais paskui taip gerėjosi Steigiamajame Seime vidaus reikalų ministeris, kada socialdemokratai padavė paklausimą apie tą “Kerpės konstituciją”.

Tas garsusis “smarkus” ir “mokas suvaldyti” komendantas Mikuckis priėjo iki to, kad neseniai vidurnaktyje ant gatvės, susivaidijęs už savo sugulovę, iš keršto nušovė jauną fabrikantą Diršę. Štai kaip tą žmogžudystę aprašo Pažangos organas “Tauta”:

“Šeštadienio vakarą Mėtropolio bufete, kurį išnuomuoja kažin kam Inteligentų Klubas, Kauno Komendantas Juozas Mikuckis kėlė vakarienę. Stalą sodino bet ką pažįstamą. Apie vidurnaktį jis pakilo nuo stalo, paprašė A. Diršę, kad užmokėtų sąskaitą, jo “soderžanką” Balandienę palydėtų jo namai, patį išėjo neva reikalais ir pasirodė kareivių klube. Čia pavelijęs žaisti ilgiau, negu įstatyma leidžia, padaręs skandalą — viešai pareikalavęs jam paliktą dailią panelę, gerai po 12. išėjo.

Apie pirmą ties savo namais šuviu į pakaušį nudėjo A. Dirse."

Mikuckis vienok už tą žmogžudystę ne tapo areštuotas. Jis turi protekciją augštųjų Lietuvos valdininkų ir vargas tam, kas drįstų jį suimti. Pirmuoju jį ginti šoko paskilęs savo juodašimtiškais darbais buvęs karo ministeris Merkis. Jis apstatė Mikuckio namą kareiviais, kad Lietuvos valdžia nedrįstų Mikuckio suimti! Taigi tas juodašimtis pasistatė save augščiau už visą Lietuvos valdžią.

Laikraščiai, kurie drįso išreikšti pasipiktinimą ta Mikuckio žmogžudyste, greitai pajuto cenzūros leteną. Net tokia "Tauta", Smetonos partijos organas, turėjo išeiti baltomis spalvomis, cenzurai išbraukus straipsnius apie Mikuckį.

Veik tuo pačiu laiku kada Mikuckis atlikinėjo savo "didvyriškus" žygius, trys Lietuvos armijos generolai — Kathe, Naštopka ir Jakaitis — tapo pašalinti iš armijos už didelį girtuokliavimą ir nepildymą savo pareigų. Jie važiuodami į frontą sustojo kelioms dienoms pakelyje ir ten gėrė visą laiką be jokios paliaubos. Tie generolai veikiausia gal atgavo savo vietas, kadangi vienas jų vėliaus dalyvavo lietuvių lenkų tarybose.

Prisižiūrėję savo viršininkų darbams, bandė juos pasekti ir žemesnieji valdininkai ir milicininkai. Nesenai "Socialdemokrate" tilpo sekama žinia:

"Rugpjūčio mėn. 14 dieną 8 val. vakare Juozapas ir Boleslovas Žuklijai ėjo iš vestuvių iš Baziliškų į Degučius namo. Keliu juos prisivijo du milicininkai ir ėmė mušti, kojomis spardyt, nagaikomis čaižyti, sakydami: "pasakykit, kur čia degtinę varo". Vaikinais teisinosi nežina ir prašėsi geruoju sakydami "draugai, už ką gi jų mus mušate". — "Aš jums nesu joks draugas, bet Aukštadvario pristavas", at-

KARDAS

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR:

In the U. S. of N. A. \$2.50
In Canada and Europe \$3.00
Single copy 25c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvamanų Federacija Amerikoje.

1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50
Kanadoje ir Europoje \$3.00
Pavienis numeris 25c.

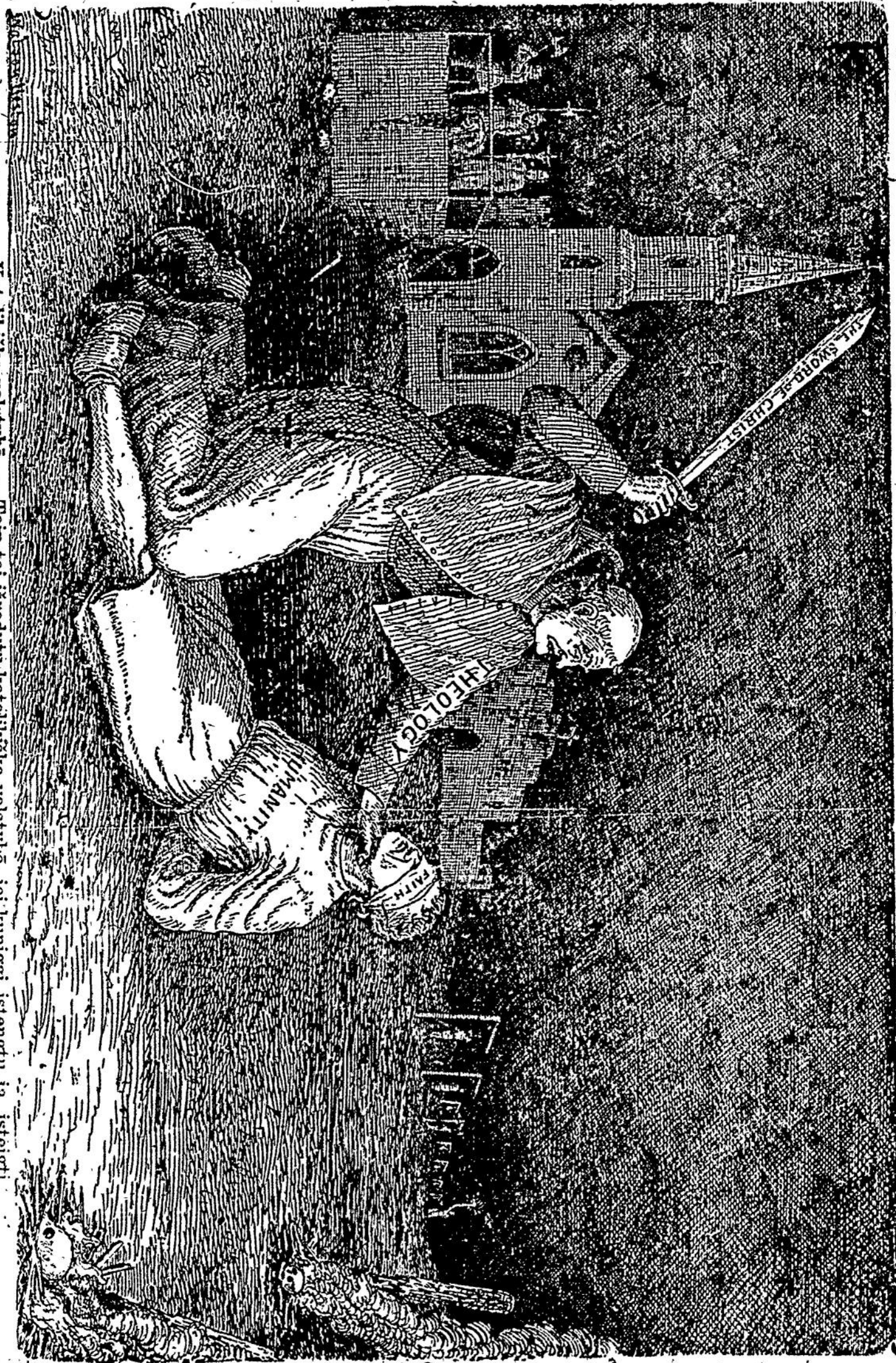
Entered as second class matter November 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

"Kardo" Redaktorius — K. Baronas
Bendradarbiai:

Zemaitė	Kun. M. X. Mockus
L. Šernas	J. Mickevičius
Dr. A. Montvidas	M. J. Šileikis
Adv. Herold Mulks	Šarunas
K. Augustinavičius	A. Žymontas
St. Strazdas	J. B. Smelstorius
Adv. F. J. Bagočius	T. J. Kučinskas
Algirdas Margeris	P. Dubickas

sakė matomai iš jų dviejų vyresnysis. Į pakilusi trukšmą atbėgo iš Degučių su pagaliais Martinas Polivonas su sunum Juozu. Karingasis Aukštadvario pristavas su nagaika juos nuvijo. Grįžęs prie suimtųjų vėl ėmė juos mušti. Mušdamas kalbėjo "Sveika Marija", užbaigęs maldą ir rėdamas nagaika vienam ir kitam sakė: "Vot jums Lietuvos valdžia". Nuvarė tuodu vaikiną į Degučių lauke esantį mišką. Ten rado dar Abelių milicininką Juozapą Burakovičių. Miške tiems vaikinams iš karto buvo liepė stot prie pušelės, pasikui nutarimą atmainė ir liepė atsigult ant žemės ir nusimaut kelnes. Čia vėl mušė, kojomis spardė, kiek tik norėjo. Vėliau Aukštadvario pristavas su milicininku nuėjo į Degučių sodžius, o tuodu vaikiną pali-

Katalikiska valstybė. — Taip tai išrodytu katalikiska valstybė, jei kunigai įstengtų ją įsteigti

ko su milicininku Burakovičiu miške. Kiek pabuvus Burakovičius abu žuklijas atvedė į Degučius pas Lukošūną. Čia buvo daugiau milicininkų ir pats Aukštadvario pristavas, kuris dar po kartą kitą nagaiškos druégaliu surėžė abiem žuklijam. Ivedė paskiau juos grįcion. Kiek pabuvus milicininkas juos išvedęs iš grįcios paklausęs, kur čia esąs upelis. Sumuštiesiems pasakius, milicininkas nuvedė juos prie upelio, liepė nusiprausti, nusimazgoti, ne esą nepatogu, taip eiti namo ir liepė eit namo. Istorija, trumpa, bet druta."

Tai tik vienas pavizdis. Panašių žinių ateina iš visų Lietuvos kampelių. Panašiai elgiasi ne vien tik milicininkai, bet ir kiti valdininkai.

Tuo pačiu laiku areštai Lietuvoje nesiliauja. Profesinėms sąjungoms ir kitoms pažangesnėms partijoms neduodama veikti. Laisvė žodžio, spaudos ir susirinkimų vėl tapo panaikinta ir visur viešpatauja komendantų kumštis. Su susirinkimais sekama Amerika: leidžiama laikyti susirinkimus, bet kartu siunčiama šnipus, kurie užrašinėja kalbėtojų žodžius ir paskui tuos kalbėtojus, komendantų įsakymu, areštuoja. Korupcija tarp valdininkų nė kiek nemažėja, bet dar didėja.

Kas yra dabar Lietuvos valdininkais? Tai tie, kurie pirmiau prie caro tarnavo įvairiais valdininkais ir grobėsi kyšius kiek tik jie galėjo. Dabar jiems atsidarė platesnė dirva ir jie todėl panaudoja visus jų kyšių ėmimo gabumus. Arba, kokie klerikalų pastumdėliai, kurie prisiplakė prie šiltesnės vietelės ir bando, kol dar gali, kuodaugiausia pasipelnyti ir parodyti savo galę, kad visas svietas pamatyty jų "gerus" darbus. Kitokių valdininkų, kurie sąžiningai eity pareigas, labai mažai. Ir negali būti jų daug, nes teisingas žmogus negali būti vagių lizde.

Taisyti tokia valdžią negalima: ji

iš pat šaknų yra supuvusi. Lopimai čia nieko nepagelbės, pakeitimas ministerijos irgi nepadarys permaining. Ministerija nieko viena nenuveiks, jei visi kiti valdininkai bus girtuokliai, kyšių ėmikai, ištvirkėliai, mušeikos ir žmogžudžiai. Tokią valdžią galima pataisyti tik pašalinimu visų iki vienam valdininkų, o į jų vietą pastatymu geresnių ir pačių žmonių išrinktų valdininkų, kurie būtų atsakomingi netik prieš savo viršininkus, bet pirmiausiai ir prieš pačius žmones, kuriems jie turi tarnauti, taip kad žmonės bile valandą galėtų pašalinti netinkamą valdininką.

Tik tada Lietuvos valdžia galėtų apsisivalyti nuo tų puvėsių ir kiek geriau susitvarkyti.

Sąžinės laisvė Lietuvoje.

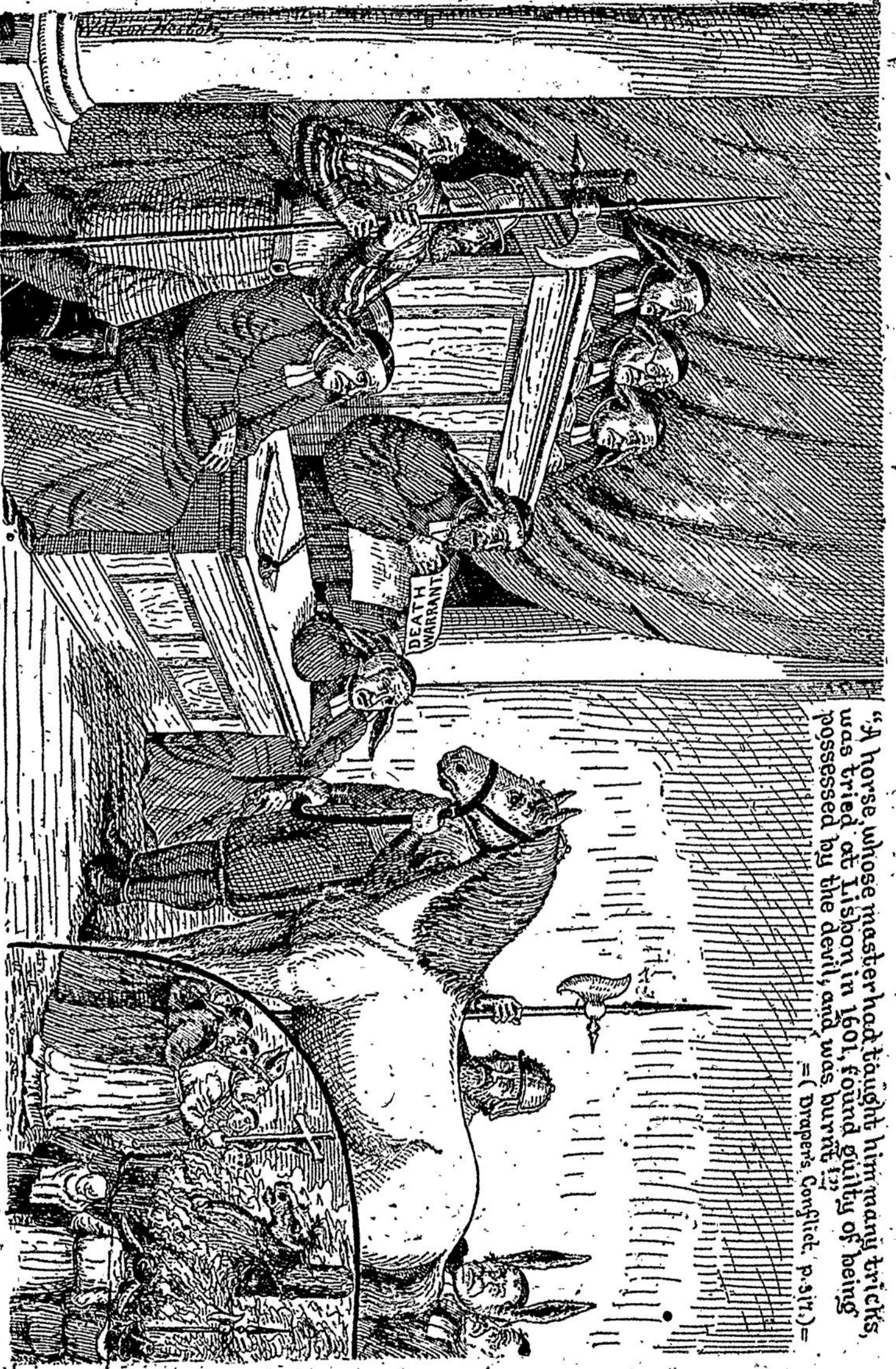
"Socialdemokratė" tilpo sekama žinia iš Kupiškio:

"Per šį naujokų ėmimą atsirado vienas vaikas, kuris dėl sąžinės įsitikinimų atsisakė eiti kariuomenėn. Tuojaus buvo suimtas ir visaip kaip pajuokiamas, nėkinimas. Butinai jį norėjo prisaikinti, bet jis šypsodamas atsakė, kad jis tai šventybei jau nebetiki. Tada jį nuvedė kalėjimui ir liepė tol plakti, kol sutiks siekti. Nuvilkę viršutines drapanas ėmė bizunais plakti ir vis klausia "ar sieksi"? Jis mušamas vis tylėjo ir tik klausiamas atsako, kad jau jis senai prisiekęs Vienam ir kitiems nebesieksias. Milicininkai, nors ir labai pripratę prie žmonių mušimo, bet susitikę su tokiu nepaprastu žmogumi, apsigando, susigėdo ir atsisakė toliau jį mušti.

Kelias dienas palaikę Kupiškyje, jį dabar išvežė Panevėžio kalėjimui. Patys jį kankintojai pripažįsta, kad nesulaužys jo valios. Taigi nuostabu, kam jį kankina? Ar gal kad parodyti savo galybę."

Kiekvienoje šalyje, kur yra kad ir mažiausia sąžinės laisvė, paliuosuoja

"A horse, whose master had taught him many tricks, was tried at Lisbon in 1601, found guilty of being possessed by the devil, and was burnt." = (Drapers Conflict, p. 317) =

nuo kareiviavimo tuos, kuriems kareiviauti jų sąžinė neleidžia. Tas buvo daroma net karo laiku, kada kiekviena šalis stengėsi susirinkti kuodaugiausia kareivių ir kuomažiausia žmonių paliuosuoti. Net čaro Rusija, kurioj jokios sąžinės laisvės nebuvo, o ir toji paliuosodavo nuo kareiviavimo nekurias tikėjimines sekas.

Bet ne taip yra su mūsų klerikalais. Jie žodžiais, kada jiems tai buna naudinga, dedasi dideliais sąžinės laisvės šalininkais, bet praktikoje jie nagaikomis ir mušimu stengiasi įskiepyti savo nuomonės ir išrišti sąžinės laisvės klausimą.

Mes esame laisvamaniai. Bet kartu mes pripažįstame žmonėms pilniausią sąžinės ir tikėjimo laisvę. Mes stengiamės praplatinti laisvamanybę, nes tai skaitome butinu reikalu žmonijos pažangai ir mes griežtai kovojame, kovojame ir kovosime su tikėjimu į niekbutybes, bet toje kovoje mes niekad nevartojame ir nevartosime prievartos ar nagaikų, kaip tą daro katalikai, kada jie susitinka priešingų jiems įsitikinimų žmogui.

Tai yra delto, kad mes, laisvamaniai, tikime į sąžinės laisvę, o katalikai griežtai sąžinės laisvei priešinasi ir kur tik klerikalai viešpatauja, toje šalyje sąžinės laisvės nėra.

Klerikalai ir Lietuvos Atstovybė.

Jau nuo senai Amerikos lietuvių klerikalai dantį griežia ant Lietuvos Atstovybės Amerikoje ir ypač ant p. J. Vileišio. Tas dantų griežimas dar padidėjo, kada p. J. Vileišis pareikalavo iš veikusių Lietuvos "naudai" fondų atskaitos. Klerikalai turėjo savo Tautos fondą, kuris buvo klerikalų melžiamąją kervutę ir į kurį sudėtus Lietuvos šelpimui pinigų klerikalai sunaudodavo savo juodąją politiką varyti. Jie,

žinoma, atskaitos negalėjo išduoti ir todėl baisiai užsirustino ant Vileišio už drisimą tokios atskaitos pareikalauti: kunigams tik duok pinigus, bet atskaitos iš jų niekad nereikalauk.

Nuo to laiko jie pradėjo kaip įmanydami keršyti Vileišiui. Tuo ypač pasižymėjo chicagiškis "Draugas". Jis pradėjo skelbti, kad Vileišis pritaria bolševikams, džiaugiasi jų laimėjimais, grąsinti, kad Amerikos valdžia turės įsimaišyti į Vileišio veikimą ir t. p.

Bet dabar "Draugo" kantiškas trauko ir jis pasikvietęs talkon pagarsėjusį Fabijoną (kun. Kemėšį), išlieja ant Vileišio visą savo tulžį, padaro jį Amerikos priešu ir prigrąšina net deportavimu.

Kodėl klerikalai taip įsiuto ant Vileišio, kad jį net skundžia Amerikos valdžiai? Viena, Vileišis yra pažangus ir tolerantiškas žmogus. Jis negrąsino kartuvėmis visiems tiems, kurie nepritarė Lietuvos klerikališkai valdžiai ir atsisakė ją remti, kaip tą darė klerikalai. Jis stengėsi geruoju sugyventi net ir su priešininkais, kad nedavus progos jiems stoti opozicijon. Jis bandė sutaukinti Amerikos lietuvių Lietuvos rėmimą ir todėl nepanorėjo bėgioti paskui kunigus ir bučiuoti jų sijonus. Jis dirbo valstybės darbą ir todėl negalėjo tarnauti vieniems klerikalams.

Bet baisiausia Vileišio nusidėjimu klerikalams buvo sumanymas kurti Valstybinį Fondą. Įkurus tokį fondą klerikalų Tautos Fondas turėtų žlugti. Iš kur gi tada klerikalai gautų pinigų savo juodiems darbams varyti? Toks Vileišio žygis yra klerikalams peilis po kaklu ir todėl jie taip ant jo ir įsiuto. Klerikalas visuomet klerikalų ir pasi-
liks; jam pirmiausia rupi klerikalizmas, o ne valstybė ir jos gerovė: kas netarnauja klerikalams, tas turi žuti. Atminkite kun. Kemėšio obalsį: "Lietuva Kristui" (t. y. Rymui). Jie yra Lie-

tuvos šalininkais tol, kol jie vardan Lietuvos gali išnaudoti žmones. Bet kada jie to nebegalės daryti, klerikalai patįs pirmieji tada pasidarys Lietuvos ir jos nepriklausomybės aršiausiais priešais. Jie tada nesidrovės kenkti kiekvienam Lietuvos darbui. Tam pavyzdžių nereikės ilgai laukti, klerikalai jau ir dabar tą daro, skųsdami Lietuvos atstovybę Amerikos valdžiai ir atvirai reikalaudami Lietuvos atstovą deportuoti kaip „bolševiką“ ir Amerikos valdžios „priešą“. Ir tik už tą, kad jis nori atimti klerikalams progą pelnytis vardan Lietuvos.

Kunigų „dora“.

Pažvelkite į kunigų laikraščius ir juos rasite užrašytus apie krikščioniškąją dorą, apie kunigų prakilnumą ir dorą; visokiais budais prirodinėjama, kad be krikščionybės negali būti sviete doros, kad kunigai — tai antrieji angelai, tik be sparnų. Bedievybė jau esanti tuo negera, kad ji buk panaikina visokią dorą. Tų kunigų nuomone, jei nebūtų krikščionybės, nebūtų ir doros. Bet kaip kunigai pritaiko tą „dorą“ gyvenime? Štai kunigų doros paveikslėlis. „Socialdemokratas“ išspauzdino sekamą Plieniškių dvaro darbininko pranešimą:

„Šiuomi pranešu profesinės sąjungos Valdybai, kad birželio 15 d., 1920 m. atvažiavęs pas mano žmoną ligonę kun. Vaitiekaitis bausdamas už tai, kad balsavom už Nr. 6 dručiai užgavo ligonį, kadangi ligonis buvo užgaubta su skepetu, tai kunigėlis nuplėšė skepetą nuo galvos su plaukais ir elgėsi su ligoniu, kaip žmogžudys, galų gale pasakė: tavo išpažintis nėra nieko verta, nes tu balsavai už numerį 6; nors ligonis aiškino, kad ji balsavimo laikė sirgo ir nuo balsavimo susilaukė. Tuo budu ligonis trumpu laiku mirė be išpažinties.

Parašą nenfokančio rašyti Jurgio Stankaus liudija A. Mažeika.”

Tokia tai kunigų „dora“, kada jie ima vartoti ją gyvenime. Ir tai ne vienatinis atsitikimas. Tokių ar panašių atsitikimų yra ne tukstančiai, bet milijonai, atsitikimų, kur kunigai net žmogžudystes papildo.

Arba štai dar vienas krikščioniškos „doros“ pavyzdys. Vienoje Brooklyno lietuvių katalikų bažnytinėje svetainėje pernai policija užtiko ištvirtimo urvą. Sąryšį su tuo keletas žmonių liko areštuota, o kiti išbėgiojo, išsislapstė. Šiomis dienomis toje pačioje svetainėje liko papildyta ir žmogžudystė, užmušta vargonininkas. Tas ištvirtimo urvas ir ta žmogžudystė buvo atlikta po „Dievo stogu“ — bažnyčios name.

Nors kunigai ir mėgsta labai daug kalbėti apie dorą ir rodytis žmonių akyse labai geras, bet pas kunigus yra mažiausia doros. Reiškia, ta krikščioniška dora, kurią jie perša kitiems, nė prie jų pačių negali prigyti, tad kaip ji gali tikti kitiems? Geriaus tegul kunigai apie kitų dorą nekalba, bet pirmiausia te pasižiuri į save ir te patįs save apsisvalo.

Siųskite „Kardą“ Lietuvon.

„Kardo“ Redakcija gauna daugybę laiškų iš Lietuvos, kuriuose prašoma ir net maldaujama siųsti „Kardą“ Lietuvon. Bet Lietuvos žmonės, atsižvelgiant į didelį skirtumą piniguose, užsirašyti negali, o pats „Kardas“, prie dabartinio savo finansinio stovio siuntinėti žurnalo dykai irgi negali.

Dar daugiau Redakcija gauna laiškų, kuriuose Lietuvos žmonės džiaugiasi ir gerėjasi „Kardu“. Lietuvoj panašaus laikraščio ar žurnalo, kuris skleistų tarp lietuvių laisvąją mintį nėra, o tokis laikraštis Lietuvoje yra labai reikalingas.

Kad užpildžius tą spragą, amerikiečiai yra raginami užrašinėti ir siųsti "Kardą" į Lietuvą. Tegul kiekvienas užrašo "Kardą" savo draugams Lietuvoje, tegul kiekvienas "Kardo" skaitytojas perskaitęs "Kardą" nenumeta jo, bet pasiūncia jį į Lietuvą. Kiekvienas į Lietuvą pasiųstas "Kardo" numeris atliks ten didelę naudą ir prisidės prie praskleidimo laisvamanybės Lietuvoj.

Taipgi siųskite Lietuvon ir savo perskaitytas knygas. Gerų knygų Lietuvoj labai trūksta, o skaitytojų yra labai daug.

Pagelbėkime Lietuvos žmonėms pasiūsiuoti iš kunigijos nukaltų protinių retėžių!

Robert Williams.

Robert Williams, kurio paveikslėlis telpa 1-mame Kardo puslapyj, yra vienas iš žymiausių Anglijos darbininkų vadovų ir prezidentas vienos iš didžiausių Anglijos darbininkų unijų — transporto darbininkų. Jis neseniai lankėsi Rusijoje, kaip Anglijos darbininkų atstovas, ir labai prielankiai apie Rušiją atsiliepė.

"Kardas" sulaikytas.

Pereitas "Kardo" numeris už rugsėjo mėnesį tapo Čikagos pašto sulaikytas, todėl skaitytojai jo ir negavo. Pašto viršininkas netik sulaikė žurnalą, bet dar atsisakė paaiškinti už ką jis jį sulaikė.

Atleis mums skaitytojai, kad negalėjo gauti žurnalo, bet tai įvyko ne dėl mūsų kaltės. Žurnalas buvo išsiųstas visiems skaitytojams.

"Bedieviškas arklys".

Šiame "Kardo" num. telpa paveikslėlis inkvizicijos teismo teisiamo sudegi-

nimui arklio. Tai yra tikras atsitikimas ir jo istorija yra šekama.

Vienas šavininkas Portugalijoje turėjo protingą arklių ir išmokino jį daugelio šposų. Patyrė apie tai kunigai ir tuojaus atgabeno jį į inkvizicijos teismą. Inkvizitoriai negalėjo suprasti kaip arklys galėtų tokius šposus mokėti, jei jam velnias nepagelbėtų. Todėl kunigai nuteisė tą arklių sudeginti kaip "velnio apsėstą" ir jį su visomis bažnytinėmis ceremonijomis iškilmingai sudegino ant laužo. Tai atsitiko 1601 m. Portugalijos sostinėje Lisbone.

Mat kas kvailų kunigų protui neprieinama, tas jau "velnio apsėstas".

Violet H. Mead.

Moteris.

I.

Kanarka sustojo čiulbėjusi ir miega, o jos narvelis pamaži supasi nuo per langą dvelkiančio lengvučio vėjalo!

II.

Siauroj studijoje yra daug rožių. — Didelės, sunkiomis galvomis gražuolės su tamais drėgnais žiedo lapeliais. Jos yra liudnos rožės, kadangi jų gyvenimas yra trumpas!

III.

Kanarka neramiai miegą ant savo laktutės!

IV.

Rožių lapeliai krinta vienas už kito, kaip kraujo lašai, varvantis iš krauju pasrūvusios širdies!

V.

Baltieji piano kliaviškai laukia; šviesos prigesintos, vyliojančios!

VI.

Moteris laukia šešėlyje, bet baltieji kliaviškai pasilieka tylą!

VII.

Moteris verkia, kadangi ji yra viena su miegančia kanarka, tyliu pianu, krintančiomis rožėmis — ir su savo siela!

— Vertė K. Bas.

Laukiniai Borneo gyventojai ir mes,

Ant Borneo salos, apgyventos laukiniais žmonėmis, yra tokiš paprotis. Laukiniai žmonės prie pirmos progos užmušinėja vienas kitą — ir užmuštųjų galvas paskui užmušėjas džiovina ir kabina savo namuose. Tai yra jo namo papuošimas, jo ženklas atsižymėjimo, kaip kad pas mus atžymėjimui vartojamas medalis.

Tokiš užmušinėjimas žmonių ir paskui rinkimas ir džiovinimas žmonių galvų yra Borneo gyventojams paprastu ir pilnai padoriu dalyku: jie nemato tame nieko bloga.

Bet toj pačioj Boneoj, jei kas pavagia tokią galvą, buna baudžiamas mirtimi. Tas jau išrodo barbarizму. Juk tai baistu: leisti užmušinėti žmones dėl tų galvų ir paskui bausti mirtimi tuos, kurie tas galvas pavogia.

Bet lygiai tokis pat dalykas dėdasi mūsų ir kiekvienoje neva civilizuotoje šalyje.

Žmonės renkasi auksą. Kad surinkus kuodaugiausia aukso, jiems leidžiama kankinti sunkiais darbais dirbtuvėse mažus vaikus, naudoti moteris ir badu marinti vyrus. Tai yra, jų žvilgsniu, pilnai padoriu, pilnai legali dalyku.

Bet kada tas auksas jau tampa įgytas, jei kas jį pavogia, mes tuojaus jį kemsame kalėjiman.

Tad koks gi skirtumas yra tarp mūsų ir laukinių Borneo gyventojų?

Valdžia ir valstybės ukis.

Kiekvienos šalies valdžia, jei ji turi noro ir sugabumo, gali žymiai pakelti savo valstybės ukį ir visos šalies ekonominį gyvenimą, ir padaryti tai daug sėkmingiau, negu pavieni žmonės ar draugijos.

Amerikoje buvo dideli plotai sausos žemės, ant kurios mažai kas augdavo ir todėl ta žemė mažai naudos nešdavo. Valdžia išleido \$25,000,000 pradėjimui tokiose vietose auginti durum (kietuosis) kviečius. Ir dabar tose vietose kasmet išauginama už \$50,000,000 tų kviečių.

Valdžia idėjo mažiau kaip \$200,000 pradėjimui auginti Californijoje ryžius. Dabar ta valstija išauginą ryžių už \$21,000,000 į metus.

Amerika dabar išauginą kasmet už \$20,000,000 Egipto bovelnos. Tos bovelnos įvedimas atsiėjo valdžiai tik \$40,000.

Valdžia išleisdama nedidelę sumą pinigų išrado serumą apsaugoti kiaules nuo choleros. Dabar kasmet tuo serumu išgelbiama kiaulių už \$40,000,000.

Valdžia tuo budu pagelbsti išvystyti tas ukio ar pramonės šakas, kurių negali išvystyti privatinės korporacijos. Bet tai ji gali padaryti, kada yra stambus ukis, o ne suskaldytas į menkus sklypelius, arba kada pramonė nėra kelių žmonių rankose, bet valdoma visos valstybės.

Bažnyčia ir karčiama.

"Draugas" atvirai prisipažįsta, kad karčiama lektiniuojasi su bažnyčia. Tas tiesa, nes tarp bažnyčios ir karčiamos nėra didelio skirtumo: jos abi svaigina žmonių protą. Skirtumas tik tame, kad netekęs proto karčiamoje, žmogus išsipagirioja ant rytojaus, kuomet apsvaigintas bažnyčioje gali neišsipagirti ir per visą savo gyvenimą.

"Neardykite krikščionybės tilto".

Šiame "Kardo" num. telpa paveikslėlis, kuris reikalauja platesnio paaiškinimo. Laisvamaniis darbuotojas ateina pas sugriuvusį ir sulūžusį krikščionybės pratieštą tiltą į nežinomą pomirtinį gyvenimą. Laisvamaniis nori tą tiltą sugriauti, kaip atgyvenusį savo dieną ir nustojusį vertės daigtą. Bet jam pastoja kelią kunigas ir pareiškia, kad nereikia to sulūžusio tilto griauti, kol laisvamaniai nėra pastatę vieton to laužo naują geresnį tiltą į pomirtinį gyvenimą. Kunigija visuomet tai sako, kada ji nori apginti savo sutrūnijusias įstaigas: girdi, negriauk jų, kol nėra vieton jų pastatyta naujų geresnių įstaigų.

Bet ar laisvamanybė vien tik griauja, o nieko nebudavoja? Tiesa, laisvamanybė griauja prietarus, ardo visas kunigų pabudavotas tamsybės įstaigas, ji ardo supuvusius "tiltus" į pomirtinį gyvenimą. Bet tai ardydama ir valydama tuos puvėsius, laisvamanybė atidaro platų apšvietos kelią, kuriuo žmonija galėtų nužengti į šviesią ateitį. Tikėjimas ir kunigija kaip tik stengiasi užtvirti žmonijai tą kelią ir siūlo jai vieną savo laužus. — bs.

— Ką padarė Lotas, kada jo pati pavirto į druskos stulpą.

— Jis pasiėmė naują pačią.

Kad Bučiau...

Kad bučiau drugelis, lėkioti galėčiau,
Nulėkčiau, kur nėra vargų.
Nulėkęs parneščiau laisvųjų gėlelių,
Parneščiau dėl savo draugų.
Pasėčiau gėles į juodąją dirvą,
Į dirvą sunkiųjų vargų: —
Išdygusios gėlės vargus sunaikintų,
Sutrauktų dėl savo žiedų.

* * *

Kad bučiau galingas, vargšus paliuosuočiau
Iš biaučių engėjų nagų
Ir sielą jų vesčiau į laisvąs platybes,
Išvesčiau ant darbų laukų.
Bet gaila, kad mano svajonės tos dingsta
Palieka vėl tie patys vargai,
Ir vargšų dejavims niekad nenutilsta
Kol priima šalti kapai.
Šiauliai 10-9-1920. Dayatkynas.

The Truth Seeker.

(Tiesos Jieškotojas)

Žymiausias laisvamanių laikraštis pasaulyje — didžiausias, pigiausias, geriausias.

Truth Seeker stovi už teisybę, už laisvę, už visų žmonių lygybę prieš įstatymus, neatsižvelgiant į tikėjimą. Jis reikalauja teisybės netik dėl laisvamanių, bet taip pat dėl žydų, kitų sėkų ir dėl visų žmonių, kurių teises dabar ignuoruoja viešpataujanti religija.

Truth Seeker stovi už laisvę, už progą kiekvienam krikščioniui taip melstis, kaip jam patinka ir taip pat už laisvę netikėliui nesimelsti, jei jam tas tinka, neatimant iš jo pilietybės. Jis stovi už pilniausią laisvę, už nevaržymą žmogaus minties, kuri dabar yra suminta ir suraškinta papročių ir tikėjimo.

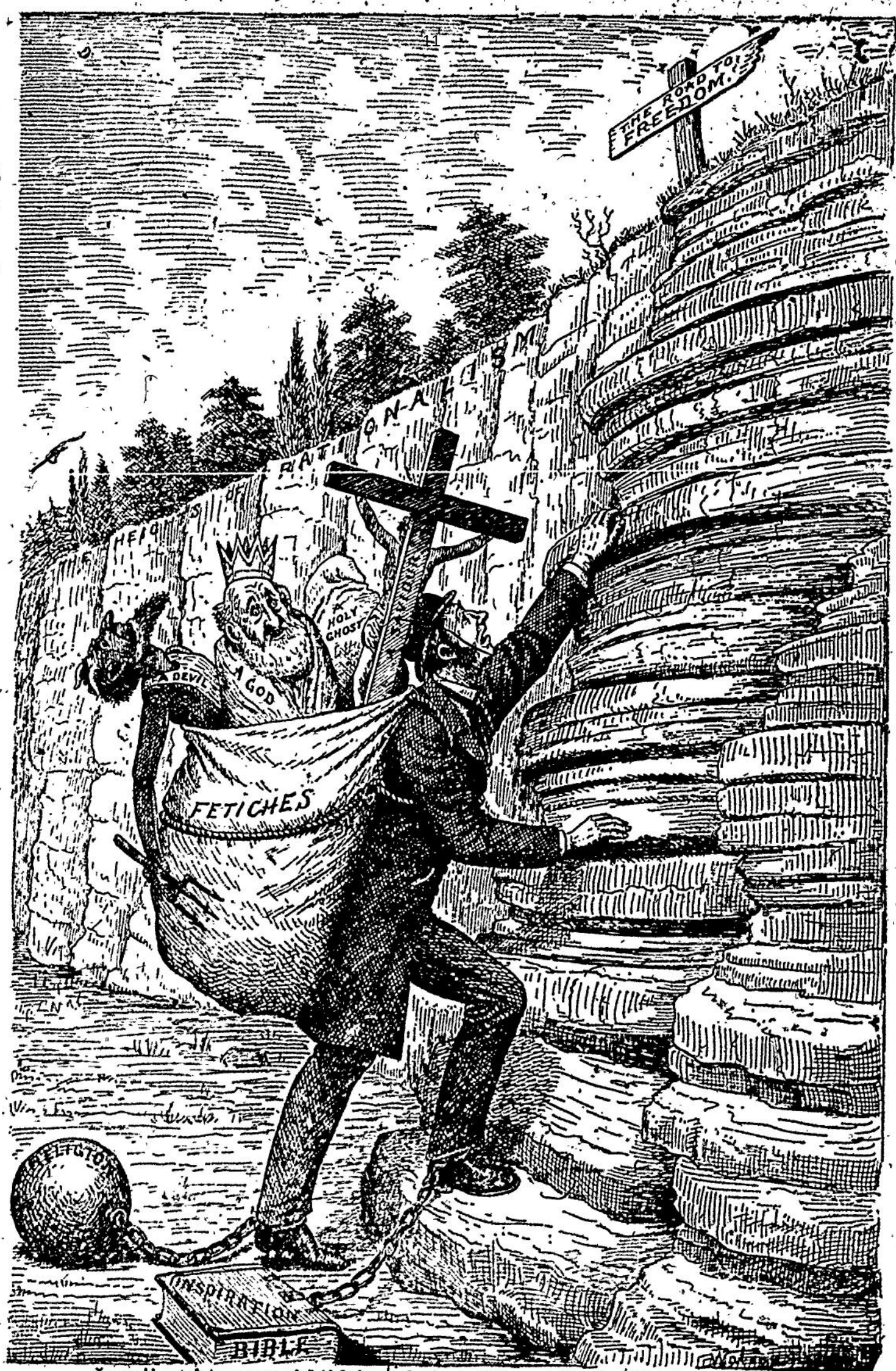
Truth Seeker paduoda visas žinias apie laisvamanybę ir visuomet stovi ant sargybos prieš dvasininkų kėsintis ant žmonių laisvių.

16-ka didelių Truth Seeker puslapių kas savaitę buna užpildomi moksliniais, filozofiniais ir laisvamaniškais straipsniais ir raštais žymiausių šios liberalų.

Truth Seeker yra išleidžiamas kas savaitę ir kainuoja metams \$5.00.

THE TRUTH SEEKER CO.

62 Vesey Street, New York, N. Y.

žmonija neįstengs pasiekti laisvės kelio, kol ji neatsikratys tikėjimo naštos

Krikščionybė ir Bramanizmas.

Krikščionis skelbia, kad jų vienu tikėjimas pasaulyje yra tikriausias ir paeina nuo paties "Dievo", kuris ir bibliją parašė. Kiti visi tikėjimai esą negerai, nes nėra "Dievo" įkvėpti. O katalikai net taip toli nueina, kad pasmerkia visus krikščionis ir tvirtina, kad tik katalikų tikėjimas yra neklaidingas ir tikras; visi kiti gi krikščionis esą atskalunai ir eisio po mirties į peklą, nes jie negali būti išganyti.

Dar senesnis už krikščionybę yra, indų tikėjimas — bramanizmas, kadangi jį skelbė Brama. Jis gyvavo dar prieš Kristaus užgimimą ir buvo išsiplatinęs visoje Indijoje. Pasekti krikščionybės jis negalėjo, nes jos tada nebuvo. Vienok tarp krikščionybės ir bramanizmo arba induizmo yra labai didelio panašumo kaip apeigose, taip ir pačiose tikėjimo dogmose.

Štai keletas jų panašumų:

Katalikams yra uždrausta skaityti bibliją, nes tik kunigai gali ją suprasti ir aiškinti. Bramanistams taip jau uždrausta skaityti jų bibliją — Vedas, nes tik jų kunigai gali jas suprasti.

Katalikai vartoja maldoms rožančių. Tą patį daro ir indusai.

Metavone yra kaip pas katalikus, taip ir pas indus.

Indai meldžiasi už numirusius ir nuperka jiems vietas danguje, tą patį daro ir krikščionis, jie irgi meldžiasi už numirusius ir perka visokias mišias, "išgelbėjimui dušios iš čyščiaus".

Katalikai degina žvakes už numirusius Visų Šventų dienoje, taip jau apstato žvakėmis numirėlių. Tą patį daro ir indai.

Katalikai garbina šventųjų relikvijas. Indusai irgi garbina šventųjų drabužių skutelius.

Nekuriose šalyse katalikai turi buėjimus prie lavono. Tą patį daro ir indai.

Katalikai degina žvakes ir lemputes prieš altorių ir šventuosius. Indai irgi degina aliejaus lemputes prieš savo stabus.

Katalikai lanko įvairias "šventas" vietas. Tą patį daro ir indai.

Indai deda į karstus šventą žolę, tą patį daro ir katalikai nekuriose šalyse: jie deda palmų lapus.

Katalikai garbina dangaus karalienę Mariją ir jos sūnų Kristų. Indai gi garbina dangaus karalienę Lankria ir Devi ir Indros sūnų — dangaus karalių.

Katalikai turi vienuoles arba "seseis", kurios pašventinant pasirėdo kaip gobotvėms (šliubui) ir prieš altorių nu-meta savo syietiškų rubus, o priima dvasiškų, nusiskuta galvas ir vadina save "Kristaus sužadėtuotinės". Jos niekina pasaulinį gyvenimą, skelbiasi esančios mirusiomis "svietui" ir tikisi pomirtinio gyvenimo.

Tokias pat vienuoles turi ir indai. Jos vadinasi "puinis" ir pašventinant atlieka tas pačias ceremonijas, ką ir katalikų vienuolės. Jos irgi dėvi dvasiškų rubus, nusiskuta galvas, vadina save "Dievo sužadėtuotinės", niekina pasauliui, esančios jam mirusiomis ir tiki į posmeritinį gyvenimą.

Jau tas panašumas apeigose parodo, kad krikščionybė nėra savystoviu tikėjimu, įkvėptu vienatinio "Dievo". Ji išsivystė iš kitų tikėjimų ir yra jų tikėjimų mišinys. Tikėjimas į Trejybę (Šv. Traicę) yra paskolintas iš Buddistų, nes jie irgi Trejybę garbina, nekurių apeigos paimtos iš bramanų. Paskui primaišyta judeizmo (žydų tikėjimo) ir, galiausiai, stambeldybės. Juk net

SARNEY'S BRIDGE
TO THE "OTHER SIDE"

NOTICE!
THIS BRIDGE IS
CONDEMNED!
IT WAS BUILT
OF UNSOUND TIMBER
— BABLY
CONSTRUCTED
AND ROTTEN
WITH AGE!

Before you tear down the bridges that the
sainthood has built for a safe passage across
the river, you had better be clear that you know
a better way to the other side!

Rev. A. C. Hollis — New York

Sugriaukit tā supuvuši tiltā. — Nots kuniģija kalp nē stengtus tā supuvuši tiltā.

ik po nūtin' f. v. m. 12. 11. 1911

svarbiausios krikščionių šventės, kaip Kalėdos ir Velykos, yra paimitos iš stabmeldžių.

Krikščionybė juk ir negalėjo išdygti be niekur nieko. Ji išsivystė iš senesnių tikėjimų — bramanizmo, buddizmo, judėizmo ir stabmeldybės, o tie tikėjimai, savo keliu, išsivystė dar iš senesnių. Tikėjimai keitėsi persikeičiant aplinkybėms ir iš vienu tikėjimų vystėsi kiti. Krikščionybė, kuri buvo taikoma tautinių žydų tikėjimu, prisitaikė prie keitimosi draugijinių sąlygų ir prasiplėtė Europoj, kuomet ji neįstengė ir neįstengia paliesti Azijos ar Afrikos, kur yra kitokios sąlygos. Persikeis sąlygos Europoj, persikeis ir tikėjimas ir iš dabartinės krikščionybės galės išsivystyti visai naujas tikėjimas. Jau ir dabar yra daug tikėjimų, kurie atmeta krikščionybės dogmas ir jieškosi augštesnių, tobulesnių, kiltesnių dogmų, gimsta filozofiniai tikėjimai, kurie ilgainiui užims krikščionybės vietą, kaip už ją tobulesni, labiau atsaką gądynės dvasiai. — K. B-as.

Zemutinė Kalifornija.

Fredrick Simjich savo pranešime Amerikos geografinėi draugijai duoda sekamą istoriniai-geografinį apibudinimą tos įdomios šalies:

„Ilgas, į batą panašus, pusiausalis, vakariename gale Jungtinių Valstijų teritorijos, priguli Meksikai ir Meksikos žemlapiuose vadinasi „Baža“ arba Žemutinė Kalifornija. Dar ankščiau Ispanijos žemlapių žymėjo Žemutinę Kaliforniją kaip salą: tą galima išaiškinti tuo, kad ta vieta tada buvo mažai ištyrta.

„Žemutinė Kalifornija yra 800 mylių ilgio ir tarp jos kalnų ir uolų vietomis pasitaiko labai derlingi kloniai. Tai numylėta vieta dėl naturalistų, žvejų ir medžiotojų.

Čia gi derlingesnėse vietose apsigyvenę Amerikos gyvulių augintojai, kurie naudojami pilnai laisvė ir neapimamais plotais. Viena gyvulių augintojų kompanija čia nuomoja du ir pusę milijono akrų; kita, anglų kompanija nuomoja apie penkiolika milijonų akrų.

„Vaizdingame ir ramiaame La Pas uoste, kur kadaise Kortec taisydavosi savo škunėrius, o kelis šimtmečius vėliau filibusteris Voker iškėlė savo piratišką vėliavą, sumanęs amerikiečiai įsitaisę odmenų dirbtuvę, kuri aprupina produktais Amerikos batų fabrikus. Ir kloniuose, ir kalnuose pasitaiko amerikiečių, jieškančių metalų ir rudos.

„Abelnai Žemutinė Kalifornija delei didelių sausų plotų yra mažai apgyventa. Kaip vienas keliauninkas rašė: „visoje savo audringoje ir romantiškoje istorijoje, nuo to laiko, kaip Sir Francis Drake nuleido savo pirato įkarą Magdalėnos užtaikoj, ratai dar niekad nepervaziavo išilgai tą kalnuotą vietą“.

„Nors Žemutinė Kalifornija turtinga mineralais ir yra labai patogia vieta auginti gyvulius, jos gamtiniai turtai yra dar neišdirbti. Vyriausiu šaltiniu jos turto yra apygardos apie Meksikali, kur auginama bovelnė.

„Ten, kur Žemutinė Kalifornija rubežiuojasi su Sanora, topografija parubežinės Jungt. Valstijų juostos ir Meksikos yra vienoda. Čia reikalinga dideliame mastabe irigacija, kad atgaivinus šalį. Ekspertai tyrinėja tą klausimą ir pataria padaryti sutartį su Meksika apie bendrą irigacijos darbą.

Tas projektas yra labai svarbus, kadangi tada irigacijos darbas atseitų pigiau ir pasitarnautų kartu abiejų šalių interesams.

— Kodėl niekad neini bažnyčion? — paklausė kunigas savo parapijos gyventojų.

— O štai kodėl, — atsakė tasis. — Kada pirmą sykį nuėjau į bažnyčią, jie šliukštelėjo man į veidą vandeniu, o antrą sykį nuėjus mane surišo su moterim, kurią turiu ir ikišiol užlaikyti. Bijaus, kad nuėjus trečią sykį dar blogiau neatsitiktų.

Ką gi Dievas Veikia?

Žmonėms liepiama garbinti Dievą už visą tą, ką jis gerą daro žmonėms. Bet niekas nemato nieko, ką Dievas darytų žmonėms gerą.

Ir ką gi Dievas daro žmonėms? Kas tą pasakys?

Niekas neginčys to fakto, kad Dievas (jei jis yra) turi progą pagelbėti žmonėms. Tankiai buna nelaimių, kuriose sužeidžiama ar užmušama žmonių, bet kurių, jei laiku būtų buvę persergėta, būtų galima buvę lengvai išvengti. Buna nelaimių jurose, kada laivai paskęsta ir daug žmonių žūna. Tų nelaimių būtų lengva išvengti, jei Dievas stovėtų ant sargybos.

Mums sakoma, kad Dievas yra visągalintis, visąžinantis ir visur esantis. Jei tas tiesa, kad Dievas yra visągalintis, tai jis gali pagelbėti žmonėms. Jei Dievas yra visąžinantis, tai jis žino kaip pagelbėti. Jei Dievas yra visur esantis, tai jis visuomet gali duoti pagalbą, kada ji žmogui buna reikalinga.

Kada žmogui nepavyksta pranešti kitiems žmonėms apie gresiantį pavojų, ar Dievas praneša jiems? Kada laivas artinasi prie uolos ir to nemato, ar Dievas duoda ženklą ir sulaiko laivą nuo pražuties? Jei žmogus negirdi ateinančio traukinio, ar Dievas stovi ant kryžkelės ir persergsti apie ateinantį pavojų?

Jei Dievas girdi maldas bažnyčioje, tai kodėl jis negali užgiršti motinos maldos, kada dega namas? Jei Dievas gali išgelbėti žmogų paskui, po mirties, tai kodėl jis negali išgelbėti jį dabar, čia? Jei Dievas tiek daug gali atlikti danguje, tai kodėl jis negali ką nors

padaryti ir ant žemės? Dievas galėtų daug padaryti, o betgi visais savo reikalais turi rūpintis patis žmonės. Kiekvienas gyvųjų žino, kad žmogus gali atsidėti tik ant žmogaus. Kas atside- da vien ant Dievo, tas visuomet žūna.

Krikščionys gal pasakys, kad Dievas išgelbės "dušią". Bet žmonėms reikia pirmiausia, kad kas išgelbėtų jų kūną. Žmogaus "dušią" niekad nebūna pavojuje, o žmogaus kūnas nuolat atsideria pavojuje. Kas valanda, kas minutę įvyksta daugybė nelaimių ir tukstančiai žmonių jose žūsta. Kodėl gi Dievas negalėtų ateiti pagelbon ir išgelbėti tuos žmones?

Bažnyčia mokina, kad Dievas yra gyvas. Jei jis yra gyvas, tai kaip jis gali žiurėti į visas tas baisenybes, kurios dedasi pasaulyje ir nieko neveikti? Kodėl jis net neišklauso krikščionių mal- dų, jei jis jas girdi?

Teologai tik kalba apie Dievą. Dievas jiems yra pagražinimu kalboms, tikėjimu, bet jis nėra gelbėjimui žmonių. Ant kiek žmonės yra paliečiami, Dievas gali būti numiręs, ar gali ir visai jo nebūti. Nuo to žmonėms nebutų nė kiek blogiau, nes Dievas vistiek nieko neveikia ir nieko jiems nepadedą.

Žmonės miršta, seni ir jauni eina į kapus. Niekas, kas gyvas, nėra liuosas nuo ligos ir mirties. Dievas, jei jis yra gyvas, irgi turės mirti ir kada jis mirs, patis žmonės turės jį palaidoti.

— Kada tu turėsi savo vakacijas?

— Aš jų neturėsiu.

— Bet juk tu praleisi mėnesį laiko su pa- čia ir vaikais ant ukės.

— Taip.

Is Liberator

BEGINS RUSIJOS

Bourgeois-Lesson

LEONID ANDRĒJEV.

DIENA RUSTYBĒS.

GIESMĒ PIRMA.

I.

...Šiā giesmē apie baisias dienas teisingumo ir baudimo sudējau aš, kaip mokējau — aš —

Džeronimo Praskanja,
Sicilijos banditas, užmušējas, plēšikas,
nusidējēlis.

Sudējes, kaip mokējau, aš norėjau padainuot ją garsiai, kaip dainuojasi geros giesmės, bet man neleido kalėjimo užveizda. Kalėjimo užveizdos užaugusi plaukais ausis, ankštus ir siauras praėjimas: del žodžių neteisingų, vingiuotų, mokačių šliaužti ant pilvo, kaip niekingi tvariniai. Mano gi žodžiai vaigšto tiesus, pas juos sveika krutinė ir plačios nugaros, — ak, kaip skaudžiai draskė jie užaugusią plaukais lėpią kalėjimo užveizdos ausį.

— Jei ausis uždaryta, tai pajieškok kito įėjimo, Džeronimai, — tariau aš sau draugiškai; ir mąščiau, ir jieškojau, ir sugalvojau ir suradau, kadangi ne taip kvailas Džeronimo. Ir štai ką aš suradau: ant akmens aš ištašiau giesmę, jo šaltą širdį aš uždegiau už-

gavimais rustybės. Ir kada akmuo atgijo ir pažiūrėjo į mane karštomis akimis rustybės, aš atsargiai nunešiau jį ir padėjau ant krašto kalėjimo sienos.

Ar matai ant ko aš pasitikiu? Aš — gudrus, tikiuos, kad greit vėl supurtys žemę draugiškas užgavimas ir vėl sugriaus mūsų miestą, tada sugrius sienos, mano akmuo nukris ir sudaužys galvą kalėjimo užveizdai. Sudaužęs ją — ant minkštų, kaip vaškas, rudai-kruvinų smegenų išspaus mano laisvą giesmę, išspaus ją, kaip karališkąją antspaudą, kaip naują prisakymą rustybės... su tuo ir nueis į kapus kalėjimo užveizda.

Ei, kalėjimo užveizda, neuždaryk ausies! — Aš praeisiu per tavo kaukuolę.

2.

Jeigu aš busiu gyvas tada, aš juoksiuos iš džiaugsmo; jeigu aš busiu miręs, mano kaulai šoks liaunose kapinėse. Bus tai linksmi tarantela!

Bet ar tu gali prisiekti, kad to niekad nebus? — Dar ankščiau, tuo pačiu užgavimu išmes mane iš žemės: mano supuvusį karstą, mano netikusią mėsą, visą mane — mirusį, palaidotą ant am-

žiu, sunkiai prislėgtą. Juk buvo gi taip tose didelėse dienose: prasivėrė žemė ant kapinių ir išlindo tylus karstai.

Tylus karstai, neprašyti svečiai puotoje.

3.

Štai vardai draugu, su kuriais aš susidraugavau tose trumpose valandose: Paskale — profesorius, Džiuseppi, Pinčio, Alba. Juos sušaudė kareiviai. Buvo dar vienas jaunas, palankus ir toks gražus, kad gaila buvo žiūrėti; aš jį skaičiau už sunų, o jis gerbė mane, kaip tėvą, bet jo vardo aš nežinau: nesuspėjau paklausti, o galbut — užmiršau. Jį taipgi sušaudė kareiviai. Rodos, dar buvo vienas ar du — taipgi draugai... neatsimenu. Kada žudė jaunąjį, aš nebėgau toli, aš pasislėpiau čia pat, už sugriuvusios sienos, šale suminto kaktuso. O kada aš ėjau, sumintas kaktusas įsisiurbė man į koją negyvais digliais. — juk jis gi pristatytas prie sienos, kad neleisti vagių. Kokie geri turčių tarnai!

4.

Juos sušaudė kareiviai. Atsimink tuos vardus, kuriuos aš tau įvardijau, o apie kitus, pas kuriuos nėra vardo, tik pamastyk: juos sušaudė. Bet nepanorėk žegnoti savo kaktos, ir dar blogiau to: neužpirk mišių — jie to nemėgo. Pagerbk sušaudytuosius tylėjimu tiesos, o jeigu panorėsi sumeluoti, tai pameluok kaip nors linksmiau, bet tik ne mišiomis: jie to nenorėjo.

5.

Tas pirmas užgavimas, sugriovęs kalėjimą ir miestą, turėjo nepaprastą spėkos balsą ir visai ypatingos nežmoغيšką svarbą: jis gaudė iš apačios, iš po žemės, buvo neapimamas ir ruščiai kurtus; ir viskas supėsi ir griuvo. Ir dar nesupratęs kamė dalykas, aš jau žinojau, kad viskas pasibaigė, galbut

pasibaigė visa žemė. Bet aš nelabai išsigandau — ko gi man perdaug bijotis, jeigu lagi pasibaigė visa žemė? Jis ilgai staugė, tas požeminis, kurtus triubutojas.

Ir umai mandagiai atsidarė duris.

6.

Aš sėdėjau kalėjime ilgai ir bevilčiai. Aš jau bandžiau bėgti, bet negalėjau. Bet ir tu nepabėgtum, nemanyk: taip puikiai buvo pabudavotas prakeiktas kalėjimas!

Ir aš pripratau prie krotelių geležies ir prie akmenų sienų, ir jos rodė man amžinomis, o tas, kas jas pabudavojo — stipriąsiau pasaulyj. Dagi nenorėjosi mąstyti ar jis teisingas, ar ne — taip jis buvo stiprus ir amžinas. Dagi sapnė aš nemačiau laisvės — netikėjau, nelaukiau, nejaučiau. Aš bijojaus šaukti. Laisvę šaukti pavojinga: kol tyli, dar galima gyventi; bet jeigu nors sykį, nors tykiausių balsu pašaukei laisvę, tai reikia arba ją įgyti, arba mirti. Tas tiesa — taip sako ir profesorius Paskale.

Ir štai taip bevilčiai aš sėdėjau kalėjime, kada umai atsidarė duris. Mandagiai ir pačios; kaip ne būtų, ne žmogaus ranka jas atidarė.

7.

Griuvėsiuose gulėjo gatvė, klaikioje betvarkėje. Visa medžiaga, iš kurios būdavo, sugrižo atgal ir gulėjo, kaip kad pirma. Namai subirėjo — truko — supėsi, kaip girti; sėdosi ant žemės, ant savo sutriuškintų kofų. Kiti nesmagiai krito žemyn, galva ant akmeninės gatvės — trakt! Atsidarė skrinios, kuriose gyvena žmonės, tokios puikios, mažos dėžutės, išlipintos popieromis. Paveikslėliai dar kabėjo ant sienų, o žmonių jau nebuvo; jie išvirto, juos išmetė, jie gulėjo po akmenimis. Ir virpančiai trukčiojo žemė — dalykas tame, kad vėl sutriubavo požemi-

nis triubuotojas, kurčias velnias, kuriam nuo kurtumo vis rėdosi mažai. Mielas, rūpestingas velnias didelio ugio.

Juk aš gi buvau laisvas ir nesupratau to: vis dar nedrįsau nueiti nuo prakeikto kalėjimo. Stovėjau ir kvailai žiurėjau į griuvėsius. Ir draugai susirinko čia pat ir taipgi nėjo, grudosi sumišusiai, kaip vaikai, apie girtą, perpuolusią ant žemės motiną. Gera motina!

Umai profesorius Paskale tarė:

— Žiurėkite.

Vieną sieną, kurią mes skaitėme amžina, pertraukė pusiau; ir pertraukė pusiau langą ir geležines krotas. Susukė geležį, pertraukė ją kaip supuvusį skudurą — pamastyk, geležį! Mano rankose ji dagi neskambėjo, nudavinėjo amžiną, stipriausią, o dabar neverta ir nuspiauti — pamastyk, geležis!

Čia aš ir visi kiti supratome, kad mes laisvi.

8.

Laisvi!

9.

Tau sunkiau sulenkti šiaudėlį, negu jam tris viena ant kitos padėtas rėles. Tris ar šimtą, jam vis tiek pat. Tau sunkiau pakelti ir prinešti prie lupų puodėlį su vandeniu, negu jam pakelti visa jurą vandens, suplaktą jį, šukelti drumzles ir šliukštelėti ant žemės; šaltą priversti virti. Tau sunkiau perkąsti šmotelį cukraus, negu jam visą kalną. Tau sunkiau pertraukti ploną supuvusį siulą, negu jam tris geležines, supintas į kasą, virves. Tu pradėsi prakaituoti ir pasidarysi raudonas, pirm negu tau pasiseks nors biškį lazda prarausti skruzdelyną; — jis gi vienu stumtelėjimu sugriovė tavo miestą. Jis pakėlė geležinį laivą, kaip tu ran-

ka akmenį, ir sviedė jį ant kranto — ar tu matei tokią spėką?

10.

Viską, kas buvo atdara jis uždarė; tavo namo duris įaugo į sieną, ir kartu jos nutroškino tave: tavo sienos, tavo duris, tavo lubos. Ir jis gi atidarė duris kalėjimo, kurias tu taip rūpestingai uždariai.

Tu, turtingasis, kurio aš nekenčiu!

11.

Jeigu aš surinksiu visame pasaulyje gerus žodžius, kokie yra pas žmones, švelnias kalbas, skambias dainas ir mesiu jas visu buriu į džiaugsmingą orą;

Jeigu aš surinksiu visas vaikų šypsas, dar niekeno nenuskriaustų moterų juoką, glamonėjimus žilų motinų, tvirtą paspaudimą draugo, — ir nupinsiu nevystantį vainiką ant keno norš puikios galvos;

Jeigu aš apeisiu visą žemę ir surinksiu visas gėles, kokios tik yra ant žemės: miškuose, laukuose ir pievose, tūčių sodnuose, vandenų gilumose, ant mėlino dugno vandenyno; jeigu aš surinksiu visus brangius žibantiuos akmenis, rasiu juos kurčiuose kalnų plyšiuose, ant dugno gilių kasyklų, išplėsiu juos iš karalių karunų ir ausų turtuolių — ir visą tą, ir akmenis ir gėles sudėsiu į žibantį kalną;

Jeigu aš surinksiu visas ugnis, kurios dega visatoj, visas šviesas, visus spindulius, visus žibterėjimus, išsiveržimus ir tykius spindėjimus ir pašvaiste vieno didelio gaisro nušviesiu sujodusius pasaulius; —

Tai ir tada dar neįstengsiu apibūdinti, apvainikuoti, pagerbti tave — Laisvė!

12.

Laisvė!

13.

Virš mano galvos buvo dangus, o dangus visados laisvas, atviras vėjui ir debesų plaukimui; po mano kojomis buvo kelias, o kelias visuomet laisvas — jis padarytas tam, kad juo vaigščiotu, judintų kojomis, žengtų priekyn ir atgal, paliktų vieną ir rastų kitą. Kelias, matai, numylėtas to, kas laisvas: jį reikia pabučiuoti pasitinkant ir apraudoti atsisveikinant.

Ir kada mano kojos pradėjo judinties ant kelio, aš maniau, kad atsitiko ste-

buklas. Žiuriu: ir Paskale judina kojomis — profesorius! Žiuriu: ir tas mažasis tripia jaunomis kojomis, skubinasi, painiojasi ir staiga bėga:

— Kur?

Bet Paskale šiurkščiai sustabdė mane:

— Nemėtyk į jį klausimais: tu pakirsi jam kojas. Juk mes su tavim, Džeronime, seni.

Ir pravirko. Ir vėl umai užtriubijo kurčias triubuotojas.

(Toliaus bus).

Iš "Naujienų".

Velnius, sakoma, uždaręs savo peklą, nes viskas, kas jam reikalinga — aliejus, smėlis, anglis, kerosinas, etc. — taip pabrangę, kad tas peklos biznis daugiau neapsimokas. Dabar jis eisias naujo "džia-
bo" jieskotis.

Stefanija Vindrevič.

MANO SODNĖS.

Aš turėjau sodną; puikų žydintį sodną. Raudonavo rožės, siūsdamos purpurinę šypsa ugninei saulei; švelniai skleidėsi malonus kvėpavimas žasmino; vos siurbavo gražios lelijos, išdidžios savo neprieinamu tyrumu. Paslėptu geidulių kvėpavo baltos tuberožės, vyliodamos ir atstumdamos savo karališku rimtumu. Krauju varvėjo karmaziniai tuliponai, plačiai atverdami savo tamsias žiotis ir ramiai gludėjo slepningame snaudulyje kuklios pijonkos. O saulė, skaiščiai įkaitinta, ugniniaus spinduliais glamonėjo ir bučiavo godžiai siekiančiasias prie jos gėles, pralisdavo į pačią nežymiausią jų vietelę ir žaismingai pabirdavo tukstančiais blizgančių kibirkštelių. Ir nuslinkdavau aš į mano sodną, kvėpiauti ir svaiginanti; ir žaizdavau kaip viena tų peteliškių, lengvų ir berupestingų, ką sukėsi virš mano galvos.

Ir pripuldavau aš lupomis prie gėlių, godžiai įkvėpdama jų alsinantį saldumą, neraiškius jų troškimus ir svajones ir virpančiais atbalsiais pražisdavo jie mano sieloje.

Ir kada įkirus liudėsis pasalinga gyvate įsivogdavo į mano sielą, aš bėgdavau į savo sodną ir jis priimdavo mane į savo kvėpsningą glėbį ir glamonėjo, ir liuliavo, ir tyliai išnykdavo mano liudėsis.

Ir valandoj tužbos ir nusiminimo nubėgdavau aš į savo sodną ir likdavo mano sieloj ramu ir taiku, kaip valandoj liudno saulelaidžio ant ramiai užsnudusios jūros.

Ir kada kunkuliuodami virė manyje geidimai, traukė kur-tai toli, toli, kada kaitra degė mano lankstus ir stiprus kunas — švelniu vėsumu apgaubdavo

mane slepningas šlamėjimas lapų ir buvo jis del manęs kaip zirzėjimas upeilio, ką nuostabia muzika nelauktai suskamba nuvargusiam keleiviiui tolimame ir kaitriame jo kelyje. Nurimdavo geidimai ir ramumas užleisto sodno įeidavo į mano sielą.

Aš turėjau sodną, puikų, žydintį sodną ir visus pasaulio turtus atstodavo jis man.

Bet metai bėgo, gyvenimas prievar-ta ėmė savo ir vieną nuobodžiomis ašaromis verkusį rudens rytą — aš persiskiriau su savo sodnu.

Daug metų praėjo ir daug šviesių svajonių ir audringų troškimų palaidojo jie po savo sunkia pėda.

Ir pažinau aš kartumą apsimylimo ir šaltį vienumo, ką tamsa kapo apima sielą, ir nedorumą ir žemumą žmonių, ką džioviną širdį ir į išdegintą saulės tyrą paverčia ją.

Bet skaisčia svajone degė manyje atsiminimas apie mano sodną, iš gilumos nujautimo srioveno svaiginantis kvėpėjimas, mane apdvelkdavo raiškios jo šypsos ir nuo tų šypsu, švelnių ir malonių, išsisklaidydavo liudėsi ir kančios mano gyvenimo.

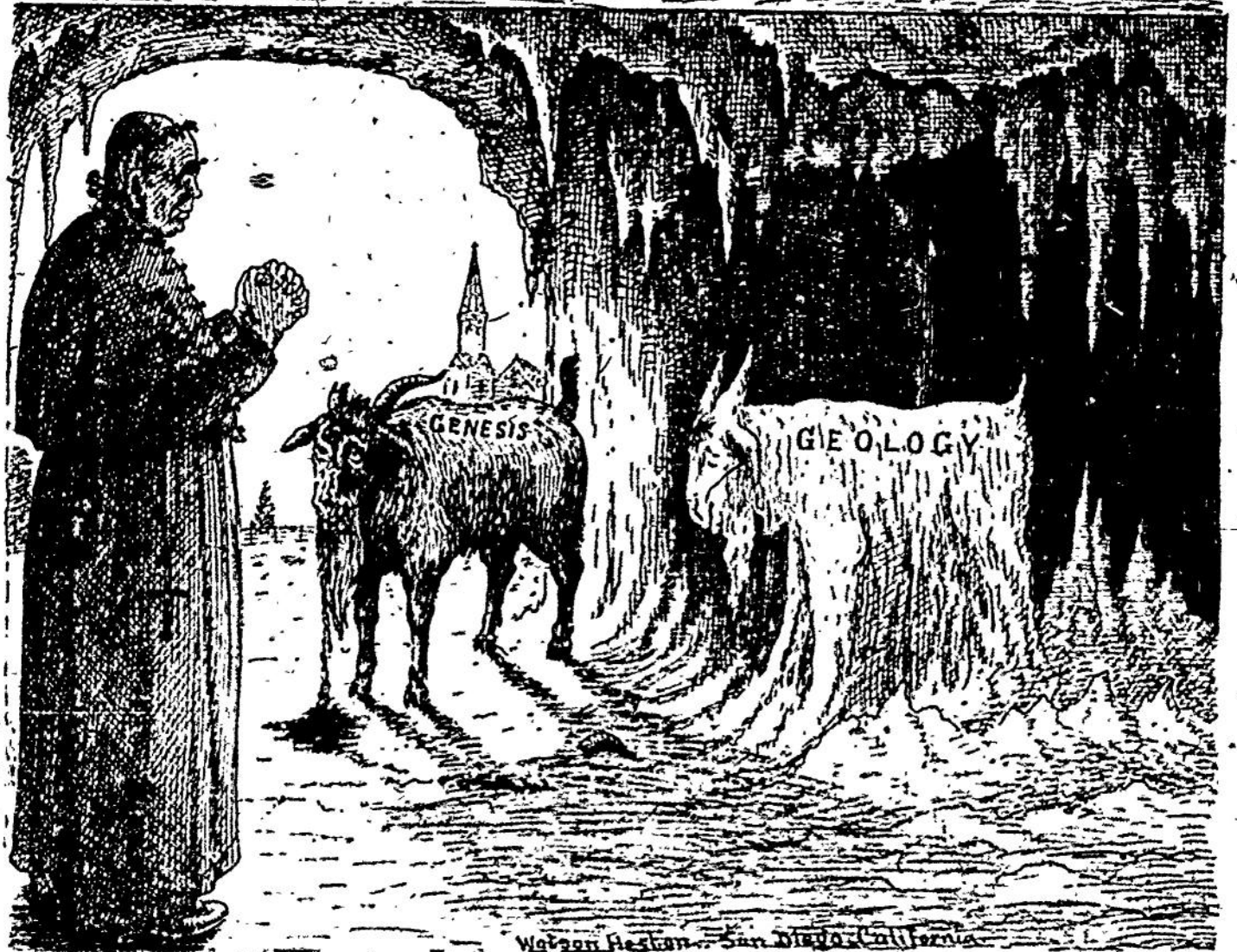
Viskas pranyko — ir tik nuostabus sodnės, suauštas iš tyrumo ir kvapsnių spalvų, šviesia vaidentuve kildavo prieš mane.

Daug sykių žemė mainė savo parėdus, iš gilios senatvės prisikeldama vėl jauna ir žydinčia; puiki svajonė skaisčiau ir giliau pražisdavo manyje.

Ir štai aš vėl, toli nuo žmonių, savo sodne.

Bet kur tu, mano jaunas, žydintis sodne?!

Tyku ir liudna.

Watson Heston - San Diego, California

Biblija sumanē nugalēti mokslā, bet kas atsitiko? — ji nusilaužē sau ragus.

Šalčiu ir nuvytimo liudėsiu kvepuoja mano sodnas.

Gėlės mano, kvėpiančios, spindėję gyvenimu gėlės, sudžiuvę ilgesij ir vėjo toli nunešti jų švelnus lapeliai. Nutilo jų slepningas šnabzdėjimas, vėjas šelingai nebežaidžia su jais ir nebesilėja daugiau jų kvepsninga švelni daina.

Ir saulė tokia tolima ir šalta, ji tarsi nusikreipė nuo skurdaus mano sodno ir leidžia jam mirti lėta, liudna mirti.

Lapai geltoni, susiraukšlėję tykiai krinta... krinta... krinta...

Šviesius džaugamus, jaunystės svajones, laimę ir grožę mano jie nuneša man ant visados.

Kriskite, kriskite gi greičiau lapai mano gyvenimo sodno.

Vertė K. Baronas.

Užmarštis.

Daug rašoma ir kalbama apie reikalingumą geros atminties. Ji yra savo vietoje geru dalyku ir niekas tam ne ginčys. Bet gyvenime yra dar reikalingesnė gera užmarštis, mokėjimas greitai užmiršti.

Jei jus norite buti geru ir naudingu kitiems, niekas taip nepagelbės, kaip gera užmarštis.

Jūsų draugas, jūsų pati, jūsų vyras, papildė nusidėjimų, padarė klaidų, ar kokią kvailystę. Ką jus darytumet su tuo? Eitumet pas jį barti, išmetinėti, nurodyti jo klaidas? Geriau to nedarykite. Didžiuma žmonių žino savo klaidas geriau, negu jas žino kiti. Geriausiu dalyku yra — viską užmiršti ir elgties taip, tarsi nieko nebutų atsitikę.

Labai gerai turėti namuose gerą užuomaršą.

Geras tėvas yra aklas ir ką jis mato, jis užmiršta. Daugiau vaikų sugadinama nuolatinio prikalšiojimu ir barimu už jų palaidumą, negu kad tai užtilint. Nuolatinis priminimas apie palaidumą padaro juos blogais, arba melagiais ir veidmainiais, kas dar blogiau.

Ką reiškia "taisymas" dalykų? Paprastai būna, kad kuo daugiau taisoma, tuo painesni jie darosi. Kada asmeniniai santikiai susipina, geriau nebandyti jų išpainioti, bet viską "nukirpti" ir užmiršti. Tuo bus išvengta daug bereikalingų barnių ir nesmagumų.

Vaikai daugiausia todėl yra linksmi, kad jų atmintis yra trumpa. Ir kuo vaikiškesnis bus žmogus, tuo jis bus geresnis, tuo jis greičiau galės viską užmiršti. Emerson sako apie Lincolną: "Jo širdis buvo didelė, kaip pasaulis, bet jis neturėjo savo atmintyje vietos piktam".

Meilė užmiršta. Išdidumas atsimena. Egoizmas atsimena.

Kokiomis puikiomis užuomaršomis yra motinos! Mes visai nusidedame joms, užmirštame jas, nepaisome jų, bet jos atsimena tik vieną dalyką: "Jis yra mano sunus".

Gerai taipgi užmiršti ir savo paties klaidas. Kam jas nuolatos minėti, gyventi praeitimi ir tuo ardyti ir daryti nesmagią dabartį. Nuolatinis besirūpinimas kadaise padarytomis klaidomis, yra tiek pat blogu ir kenksmingu įpročiu, kaip ir opiumo rukymas. Jis naikina kuną ir sielą ir reikia jį pamesti. Gyvenkite dabartimi, o ne praeities klaidomis. Rūpinkitės tuo, ką dabar turite, o ne kas buvo pirmiau.

Lietuvos Kariuomenė Šviečiasi

Lietuvoj susidarė stipri kariuomenė. Ji išvijo rusų-bolševikų gaujas, bermontininkų-vokiečių plėšikus ir visą laiką neleidžia lenkų toliau į mūsų kraštą veržtis. Kariuomenė turėjo daug vargo ir darbo, bet vis tik tą savo pareigą šventai išpildė.

Dabar mušiamėna tik su lenkais. Dabar reikia tik saugoti, kad Lietuva naujų nekviestų svečių nesiverstų ir stengtis iš lenkų mūsų žemę išvaduoti. Dalis priešų nugalyta, bet atėity dar gana daug darbo ir užduočių kariuomenei liko. Visa tai galės būti padaryta, jeigu kareiviai bus sąmoningi ir gerai apsišvietę.

Mūsų kariuomenė jau pradėjo suprasti, kad tik apsišvietus įstengs iškovoti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. Už tat jau pradėjo savo tarpe kultūros ir švietimo darbą. Prie Literatūros skyriaus Kaune yra įsteigta kultūros ir švietimo sekcija. Ji vadovauja kariuomenės švietimo darbui. Kiekvienoj daly (pulke, atsargos batalione) yra įsteigta kultūros ir švietimo komisija. Ji rūpinasi savo dalies kareivių švietimu.

Kultūros ir švietimo darbas šiaip varomas. Kiekvienoj kuopoj steigiamas kareivių knygynėlis, iš kurio visada kiekvienas kareivis gali gauti skaityti knygų. Pulkas steigia centralinį knygyną. Prie knygyno steigama skaitykla, į kurią išrašomi visi einantieji Lietuvoj laikraščiai. Kiekvienas kareivis laisvu laiku gali užėiti į skaitytklą ir pasiskaityti laikraščius.

Kiekvienas Lietuvos kareivis privalo išmokti rašyti ir skaityti. Tam tikslui kiekvienoj kuopoj steigama kareivių mokykla, kurioj mokama skaityti, rašyti, skaitliuoti, istorijos, geografijos ir tt. Mokslas eina kasdien 1-2 valandas. Jau yra dalių, kur beveik nebeliko bėmokslių.

Kas savaitę ir dažniau kareiviams rengiamos visokios, turinio paskaitos, politinio, ūkinio, ekonominio ir tt. Paskaitas rengia

kariškiai ir nekariškiai. Paskaitomis kareiviai labai įdomaujasi ir turi iš jų daug naudos.

Kiekvienoj daly norima įsteigti kareiviams, kuriuose būtų krautuvė visokių kareiviams reikalingų daiktų pigiai nusipirkti. Lafetas, kuriame laikyti gėrynių (nesvaiznamų) ir užkandžių ir tt.

Beto kareivių rūmuose įvedama visoki žaidimai, šachmatai, lota, šachkės ir k., rengiami pasilinksminimai ir vakarai. Viską veda patys apsišvietę kareiviai.

Trumpame straipsnely viską, kas daroma mūsų kariuomenės švietimo reikalų sunku išpasakoti. Bet, kas jau pasakyta aukščiau, matyte, matyti, kad daug daroma. Lietuvos visuomenė prisideda prie švietimo darbo; beveik visos redakcijos sutiko siųstinėti savo laikraščius į kareivių skaityklą veltui, duoda aukų švietimo darbui. Kareiviai patys noriai aukoja pinigų iš gaunamos algos švietimo reikalams. Jie supranta, kad tik apsišvietę galės iškovoti Lietuvai laisvę ir pagerinti savo brolių buvį.

Kariuomenei šviestis reikalinga didelė pagelba. Tą pagelbą gali suteikti mūsų visuomenė. Amerikos lietuviai, kuriems taip pat yra brangi Tėvynė, kurie nori mūsų kariuomenei patarnauti neatsisakys pagelbėti.

Beto steigiamui knygynėliui mums trūksta knygų. Lietuvių kalboj, knygų, tinkamų kareiviams skaityti stoka. Tuo reikalu turėtų irgi patarnauti Amerikos lietuviai. Redakcijos, atskirios draugijos ar pavieniai asmenys turėtų parinkti pinigų, knygų ir pasiųsti jas į Lietuvą. Jau dabar yra įsteigta daugiau 80 kareivių knygynėlių, juos reikėtų papildyti. Bet galutinų siekiu yra tai, kad kiekvienoje kuopoje būtų įsteigtas knygynėlis. Tai gi knygų reikalinga labai daug.

Steigime kareivių mokyklų, kareivių rūmų, suorganizavimui sporto ir tt., reikalinga daugybė lėšų. Amerikiečiai visuose rei-

kaluose mūsų tėvynei daug padėjo, neabejojame, kad ir kariuomenei šviestis dar daugiau padės. Laukiame ir Amerikos lietuvių pratesiant ranką ir padedant taip reikalingą darbą dirbti.

Gen. Št. Literatūros Skyriaus viršininkas

Kapit. Steponaitis.

Kultūros ir švietimo sekcijos vadovas

Leit. Endžiulaitis.

Visais kariuomenės švietimo reikalais kreiptis ir aukas siunčiant rašyti šiuo adresu: Kaunas, "Kariškių žodžio" redakcijai, Lietuva.

Idomi Bažnytinė Sąskaita.

"Taupytojų ir dekoratorių apyskaita už darbą padaryta Šv. Laurino bažnyčiai:

1. Už sulipdymą Šventam Jonui-rankos ir kitų daiktų 1.20
2. Už palekeriavimą rojaus 2.20
3. Už pašalinimą patriarko Jokuko kopėčių į dangų 1.30
4. Už panaujinimą Šv. Zuzanos sijono kraštų50
5. Už įdėjimą ašarų į Šv. Magdaleonos akis30
6. Už prilipdymą sparno Šventai Dvasiai50
7. Už padarymą kitos Šventos Dvasios 6.20
8. Už atnaujinimą Velnio ir Giltinės, nušveitimą dalgio ir pailginimą velniams uodegų 1.40
9. Už padidinimą pilvo Šv. Dominykui80
10. Už padarymą dar baisesnės Sudnos dienos60
11. Už pataisymą Adomui šonkaulio ir uždėjimą figos lapo Jievaui 2.20
12. Už pataisymus penkioms gud-

- romsioms mergoms, kurios labai nusidėvėjusios 1.10
 13. Už pakaustymą Šv. Elijošiaus arklio ir pataisymą vežimo 2.10
 14. Už panaujinimą Judos rubų, suteisymą mašnos ir pasidabrinimą 30 skatiku 1.40
 15. Už suraitymą bėrzdos Erodo ir suteikimą jam baisios minos.... 1.10
 16. Už suvaržymą pilvo Šv. Eufrozinai ir pailginimą sijono 1.00
 17. Už nuvalymą Erodo išžudytų kūdikių80
 18. Už nutėpimą skruostų popiežiui Grigaliui ir pašalinimą kirvarpų iš jo rubų 1.20
 19. Už aprišimą Šv. Dėratos dvilinka virve ir pataisymą sijono.... 1.00
- Metais Viešpaties 1872.
- T. ir D. Meisteris".

Margumynai.

Susižinojimas su planetomis. — Keltą mėnesių atgal buvo daug kalbama apie susižinojimą su kitomis planetomis pagalba bevielinio telegrafo. Buve gauti net kokie tai paslaptingi signalai, buvo bandyta, nors ir nesekmingai, į juos atsakyti. Gal bus idomu žinoti, kiek laiko mūsų žemės bevielinis signalas pasiektų tas planetas.

Bevielinio telegrafo signalas eina greičiu 186,300 mylių į sekundą. Mėnuo yra 240,000 mylių nuo žemės, todėl signalas pasiektų mėneulį į sekundą su ketvirdaliu.

Veneros planetą signalas pasiektų į 2 m. 48 sek.; Marsą — į 2 m. 21 s.; Jupiterį — į 35 m. 15s.; Saturną — į 1 val. 11 m.; Uraną — į 2 val. 32 m.; Neptuną — į 4 val. 2 min.

Veltui mokslas stengiasi parodyti religijai kelią į tiesą. Ji neis, nes ji eina prietamų keliu.

L. L. Fed. Reikalai.

L. L. F. KUOPOMS.

Vėliausios Lietuvių Laisvamanių Federacijos laidos knygos "16 Kristų" spaudimo darbas nesenai tapo pabaigtas ir kuopoms pereitą mėnesį išsiuntinėta. Jeigu kurios nors kuopos dėl negero sekretorių antrašo ar kitos kokios nors priežasties negautų, tai mes prašome kuopų sekretorių apie tai pranešti Centro Sekretoriui, o jis pasirūpins įvykusias klaidas pataisyti.

J. Lapaitis, Sekr.,
1443 N. Paulina St.,
Chicago, Ill.

L. L. F. KUOPŲ VIRŠININKAMS.

Mes gauname nuo niekurių L. L. F. kuopų laiškus su prašymais duoti jiems informaciją apie Lietuvių Laisvamanių Federacijos tvarką. Mes labai mažai turime laiko į tuos visus klausimus atsakyti ir todėl šioje vietoje paaiškinsime apie visų kuopų žinias. Kad mūsų kuopos apie Federacijos patvarkimus nežino arba mažą žino, tatau nėra nieko stebėtino. Pildomoji Taryba yra padariusi keletą naujų patvarkymų, bet kuopos apie tai nežino, kadangi Pildomosios Tarybos posėdžių protokolai nėra organe skelbiami. Tatau yra viena iš stambiausių mūsų organizacijoje ydų. Kuomet kuopos nežinoką veikia Pildomoji Taryba, tada nėra tarp kuopų ir Centro reikiamo susitarimo. Někurių kuopos visai neturi Lietuvių Laisvamanių Federacijos konstitucijų ir daugelis mūsų narių apie savo organizacijos tvarką nežino visai.

Aš noriu mūsų organizacijos nariams priminti, kad jie dėl vieno-kito truku-

mo nenusimintų ir rankų nenuleistų. Mūsų organizacija, kaip ir visos kitos — nėra tobula. Prisieina todėl kiekvienos organizacijos vystymosi procesą atydziai sekti ir daryti pastangų, kad patėmytas ydas pataisius. Nusiminimas ar organizacijos apleidimas dalykų padėties nepataisys. Reikia veikti. Man patėmytos ydos yra taisomos ir aš kviečiu, kad tatau darytų ir mūsų kuopos.

Užrašinėjant mūsų organą "Kardą" pašalinėms žmonėms reikia imti \$2.50 į metus. Apšvietos nariai už organą turi mokėti dolerį į metus. Bet organo skaitymas nėra verstinas.

Visi apšvietos nariai dabar turi mokėti po 15 centų į mėnesį. Penki centai pasilieka kuopos izde, o 10 centų reikia pasiųsti Centran. Jeigu kurie nariai nori užsimokėti už visus metus, tai kuopų viršininkai gali iš jų priimti ir pasiiekant po 5 centus nuo kiekvieno mėnesio, likusius \$1.20 pasiųsti Centran. Pāvieniai nariai turi Centran siųsti visus 15 centų į mėnesį arba \$1.80 į metus.

J. Lapaitis

Centro Sekretorius.

Motina, išeinant svečiavusiai negražiai tetulei, saką vaikui:

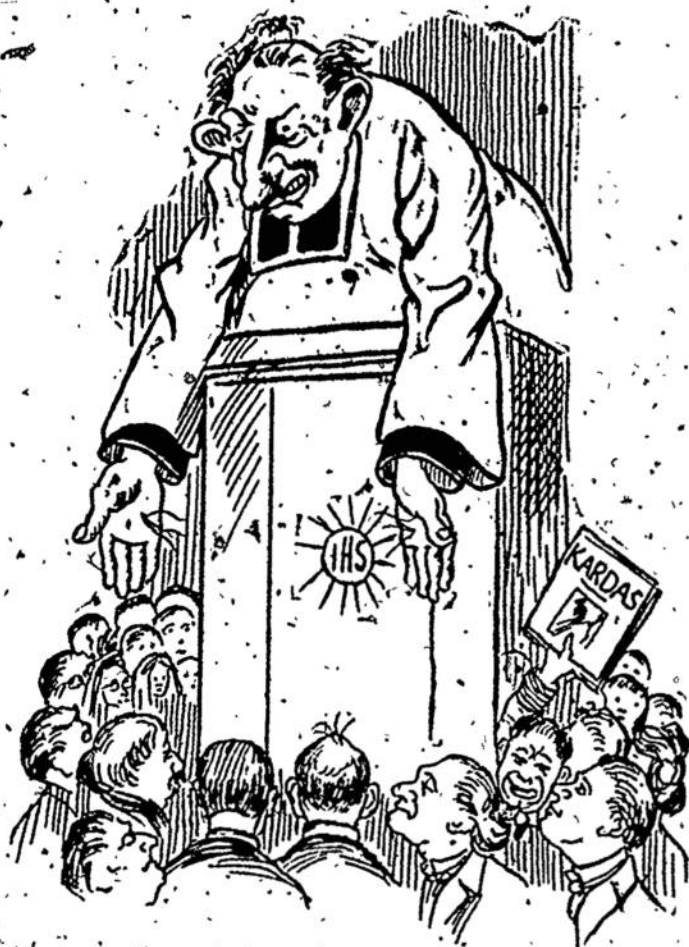
— Joneli, ar tu nepabučiuosi savo tetulės?
— Mama, jei tau vistiek pat, tai aš verčiau pabučiuosiu šunį, — atsakė vaikas.

Gera moteris davusi saldinių vaikui, klausia:

— O ką reikia pasakyti, kada kas duoda tau saldinių?

— Ar turite daugiau?

Kunigo Bimbos Pamokslas!

Pamokslą sako jo altarista.

Vardan dievo tėvo, sunaus ir dvasios šventos. Amen.

Vierni tikros Rymsko katalikiškos bažnyčios parapijonis, sakau jums, kad atėjo striošni laikai, parapijonis, nebeklauso savo kunigų, prasimano visokius niekus ir paskui tuos kunigus, kurie jums taip ščirai šlužija, visaip apkalba ir apibrozija. Kunigas yra šventa asaba ir prieš jį kalbėti znočija tiek pat, kiek kalbėti prieš patį mūsų sutvertoją Dievą. Jus neturite kalbėti apie kunigus, nes anie yra šventi žmonės, Kristaus vietininkai ant žemės. Kur jus dėtumėtės, jei kunigų nebutų? Jus eitumėt į peklą ir ten per viečnastį degtumėt smaloje. Taigi šenavokite savo kunigus, kad jie galėtų jus išganyti ir įpravodžiti į dangaus karalystę.

O ką jus darote? Ar jus šenavojate savo kunigus, jus, pasileidėliai? Aš jums sakau, kad nė vienas jūsų neįeis į dangaus karalystę, jei nešenavos savo kunigų. Jus

degsite smaloje, o velniai jūsų liežuvius tam-pys, kad jus apkalbata savo šventas asabas, savo piemenis, savo išganytojus. Jus griešite dantimis ir raudosite po smerčio už savo tokius griekus, bet bus jau po čėsui.

Andai vienoj Rymsko katalikiškos bažnyčios šalėj liko užmuštas vargamistra ir išmestas per langą. Jis buvo negeras žmogus, jis ėjo prieš kunigą, jis neleido vierniems parapijonams ir parapijonkoms eiti už altoriaus ir ten mokintis mūsų šventos viero privily, jis net įskundė policijai ir ta bedieviška policija atėjo į šventą bažnyčią ir suėmė kelis mūsų viernus parapijonus ir parapijonkas. Juk tai paniekinimas bažnyčios šventos, pažeminimas mūsų šventos vieros, apibroziymas paties kunigo, paties Dievo.

O Jūs ką? Prisiskaitėte tose bedieviškose gazetose ir paskui visaip pradėjote kalbėti ant kunigų ir bažnyčios šventos. Jus pradėjote kalbėti, kad ten už altoriaus, ištvirkęs jau imas susirinkdavo gerti ir paleistuvauti. Kaip jus Dievas nepakoroja smerčiu už tokias kalbas, kaip jums liežuvis nenutrūk kalbant tokius žodžius apie kunigus ir bažnyčią šventą. Aš sakau jums, kad jus degsite po smerčio smaloje už bliuznijimus ant kunigų.

Jūs dabar vėl paleidote savo liežuvius, kad ten vargamistrą užmušė. O aš sakau jums, kad jūs sunkiai nusidedate prieš Dievą ir bažnyčią šventą už tokias kalbas. Neklausykite ką gazetos rašo, bet klausykite savo kunigų, o aš jums sakau, kad tas vargamistra pats iškrito per langą ir užsimušė. Jį Dievas pakorojo, kam jis ant bažnyčios užtraukė policiją. Tas vargamistra zdrodzijo bažnyčią ir todėl užsitarnavo nešėsiavo smerčio. Neklausykite ką rašo gazetose, kad matę vyrus prie durų bažnyčios kada užmušė vargamistrą. Gal tai buvo Dievo aniolai, kurie pakorojo tą bedievį.

Taigi netikėkite toms gazetoms, neskaitykite jokių gazetų ir knygų, nes tai velnio macis, kuri pražudys jus ant amžių. Tą sakau jums aš, jūsų kunigas, jūsų ganytojas,

jūsų pienuo ir jus turite manes klausyti, jei norite dangaus karalystę dastoti.

Dabar klaupkitės ir muškitės į krutinę ir gailėkitės už griekus, kad jus skaitėte gaitas ir taip kunigus apibrožijote, melskitės prie augščiausiojo Dievo, kad ir jums taip neatsitiktų, kaip anam vargamistrai už apkalbėjimą bažnyčios šventos ir kunigų. Nes atminkite, kad Dievas striošnai koroja tuos žmones, kurie prasimano apie kunigus. Jums nevalia kalbėti netik apie kunigus, bet ir apie jų gaspadines, apie nieką, kas yra kunigo, nes Dievo rustybė ir jus pasieks.

O dabar sukalbėkite tris poterių ant intencijos dvasios šventos, kad ji apšviestų jūsų protus ir prisiekite, kad jūs tokių griekų daugiau nebedarysite, bet visame kame vieni ir paklusniai klausysite kunigų, o tada gal Dievas jums dovanos ir jus galėsite linksmintis ir garbinti Dievą tarp išrinktųjų. Amen.

Klioštorius ir Jezuitai

arba

Barbora Ubrika

Vienas iš žingeidžiausių romanų lietuvų kalboje. Kaina pakelta iki \$1.00
Norintiems įsigyti viršminėtą knygą meldžiu kreiktis:

“KARDAS”,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Nauja Knyga—Romanas Portugalų Minyškos Meiliški Laiškai

Laiškai rašyti miniškos Marionos Alcaforados savo numylėtiniui grafui Noll Bonton De Chamilly. Nepaprastai žingeidi knygą — vaizdžiai parodoma meilės galybė. Kaina tik \$1.00
Reikalaukit:

“KARDAS”,

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Kame Skirtumas?

Tamsūs, laukiniai žmonės, nieko nežinantys apie gamtos pajiegas, kada buna saulės ar mėnesio užtemimas, jie mano, kad kokia nors pikta dvasia saulę ar mėnesį nori praryti ir nuo jų pavogti. Jie todėl susaukia savo kunigus, renka si būriais, muša į bugną, rėkėja, meldžiasi ir abelnai stengiasi sukelti kuodidžiausį triukšmą, kad tą piktąją dvasią nuo saulės nubaidžius.

Kada užėina maras, tie laukiniai žmonės, nenusimanantis apie ligas ir jų gydymą, mano kad juos apsėdo ir žudo piktoji dvasia. Jie todėl vėl šaukiasi savo kunigų ir jei ne triukšmu, tai papirkimais bando nugrąsinti tą piktąją dvasią. Jie duoda aukas, jie meldžiasi jai.

Tokių ir panašių dalykų daro laukiniai žmonės, kurių protas yra neišlavintas ir nepajiegia suprasti paprasčiausių gamtos dalykų, todėl jie visuose nepaprastuose, ne kasdieniniuose atsitikimuose mato darbus gerųjų ar piktųjų dvasių, atsižvelgiant kaip tie atsitikimai į juos veikia. Jei tie atsitikimai buna jiems geri, reiškia, kad tai yra darbas gerų dvasių, jei tie atsitikimai buna jiems blogi, kenksmingi, tada tai buna darbu piktų žmonių.

Bet ar toli nuo tų laukinių žmonių nuėjo dabartiniai krikščionys?

Juk ir pas krikščionis, kaip ir pas laukinius, kiekvienas ypatingesnis nuotikis, yra darbu geros ar piktos dvasios — Dievo ar Velnio.

Ar dar senai krikščionis nustojo baidę velnią laike saulės užtemimo? Dar ir dabar niekas tiek kaimiečių neįsgaidina, kaip visuotinas saulės užtemimas.

Arba, kada ant dangaus pasirodo kometa — “Dievo šluota”, kaimiečiai bėga į bažnyčias, kartų su kunigu meldžiasi, skambina varpais, daro procesi-

ją — maldauja savo dievą nutolinti grėsiančią nelaimę.

Užėjus ligoms ar neprasideda tas pat pats bėgimas į bažnyčias, meldimas dievo atitolinti tą "koroną?"

Kiekvienas turbūt pamena, kaip Lietuvoj, kada kildavo gaisras, žmonės nešdavo aplinkui "Šv. Agotos duoną", tikėdami, kad tas sustabdys gaisrą. Žaibo padegtu namų negalima buvo nė gesinti, nes ta "dangaus ugnelė" nesibijanti vandens.

Laukiniai žmonės, kad apsisaugojus nuo nelaimių, nešioja pasikabinę ant kaklo įvairius kaulelius, kurie neva apsergsti nuo tų nelaimių. Ar to paties nedaro ir krikščionys? Ar jie nenešioja įvairių medalikėlių, kurie neva apsergsti nuo perkūnų, nuo "neščėslivos smerties" ir kitų nelaimių? O kur dar įvairios relikvijos, kurios irgi neva apsaugoja nuo nelaimių.

Kaip laukiniai žmonės, taip ir krikščionys turi šimtus įvairiausių prietarų. Jie abu nusilenkia akloms gamtos spėkoms, kurių jie nesupranta ir skaito jas paeinančiomis nuo gerų ar pikto dvasių.

Kada buna sausmetis, krikščionys kaimiečiai bėga į bažnyčias, užperka mišias ir meldžiasi kad dievas duotų lietaus. Tą patį daro ir laukiniai.

Kada kas-nors numiršta, laukiniai žmonės neša aukas, kad mirusiojo vėlė jų neliestų ir nedarytų jiems pikto. Krikščionys irgi, kada miršta žmogus, užperka mišias ir rengia "egzekvijas", kad mirusieji jų nekliudytų ir "nesivaidintų", kad jie paliktų ramybėje gyvuosius.

Taigi — kame skirtumas tarp tamsaus laukinio žmogaus ir "civilizuoto" krikščionio?

Jie abu garbina tas pačias piktas ir geras dvasias, turi tuos pačius prietarus, lenkiasi prieš tas pačias gamtos

stichijas, jų tikėjimai yra panašūs savo esmėje. Reiškia, krikščionys dar visai netoli nužengę nuo savo prabočių — laukinių žmonių.

— bs.

Neturėjo barnių.

Stropus kunigas visuomet mąstantis apie "išgelbėjimą" žmonių ir atvedimą jų į "kelį", pasitikęs žmogų klausia:

"Ar tu esi išganytas?"

"Taip", atsako nustebęs tokiu klausimu žmogus.

"Ar tu jau susitaikiai su Dievu?" klausia toliau kunigas.

Žmogus pagalvojo ir atsakė:

"Ne, bet man ir nereikia taikintis, nes aš niekad su juo ir nebuvau susipykęs."

Nenori priešų.

Pas mirštantį Joną Petrulį buvo atvežtas kunigas išklausti išpažintį ir duoti "paskutinį patepimą".

Po išpažinties kunigas klausia:

"Jonai, ar esi prisirengęs atsizadėti vėlnio ir visų jo blogų darbų?"

"Ne, tėve, nereikalaukit to iš manęs", atsakė Jonas. "Aš turėsiu eiti į nežinomą šalį ir nenoriu jau iškalno įsigyti sau priešų".

Biblija arba Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento

Kas nori ištirti tikėjimo slaptības ir prrodyti iš biblijos savo draugams bei pažįstamiems, kad visas tikėjimas paremtas ant įvairių pasakų, tai įsigykite ją. Kaina jos, puikiuose apdaruose ir geros plonos popieros tikrai \$5.00

Truputį menkesniais apdarais ir popiera \$4.00

Pasirinkę kokią kainą norit, siųskit užsakymą ir pinigus sekančiu adresu:

"KARDAS",

1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912

Of the "Kardas" published monthly, at Chicago Illinois for October 1st, 1920.

State of Illinois }
County of Cook } ss.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Julius Mickevičius, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Manager of the "Kardas"; and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper, the circulation), etc., of the aforesaid publication, for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:
Publisher Lithuanian Freethinkers' Federation of America, 1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

Editor K. Baronas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois.

Managing Editor none.

Business Manager Julius Mickevičius, 1443 North Paulina St., Chicago, Ill.

2. That the owners are: (Give names and addresses of individual owners, or, if a corporation, give its name and the names and addresses of stockholders owning or holding 1 per cent or more of the total amount of stock.)

Lithuanian Freethinkers' Federation of America.

K. Jankauskas, 1965 Evergreen Ave., Chicago, Ill.

S. Danelavicz, 1617 N. Winchester Ave., Chicago, Illinois.

R. Dubiekas, 2151 S. Leavitt St., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company, as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publications only).

Julius Mickevičius, Business Manager.

Sworn to and subscribed before me this 8th day of October, 1920.

Peter M. Kačis.

(My commission expires January 1921).

— Už mūsų savo pačios aš priteisiu tau užsimokėti \$1.10, — tarė teisėjas kaltinamajam.

— Aš nesipriešinu doleriui, bet kam tie 10c.?

— Tai takiai už pasilinksminimą.

Tėvas savo dukterims: "Jūs mergaitės, vis kalbatės apie šlėbes. Ar negalite kalbėtis apie augštesnius dalykus?"

"Žinoma, papa. Dabar mes kalbėsime apie skrybeles".

T. J. KUČINSKAS,

Teisių studentas Tadas J. Kučinskis laikinai apsigyveno Chicagoje ir sutinka, ant kiek lais laikas, vietas ir aplinkinių miestelių lietuvių draugijoms ir kuopoms patarnauti prakalbomis ir paskaitomis.

Kas norėtų rengti prakalbas ir kviešti a. T. J. Kučinskį kalbėti, teisiškai į "Kardas".